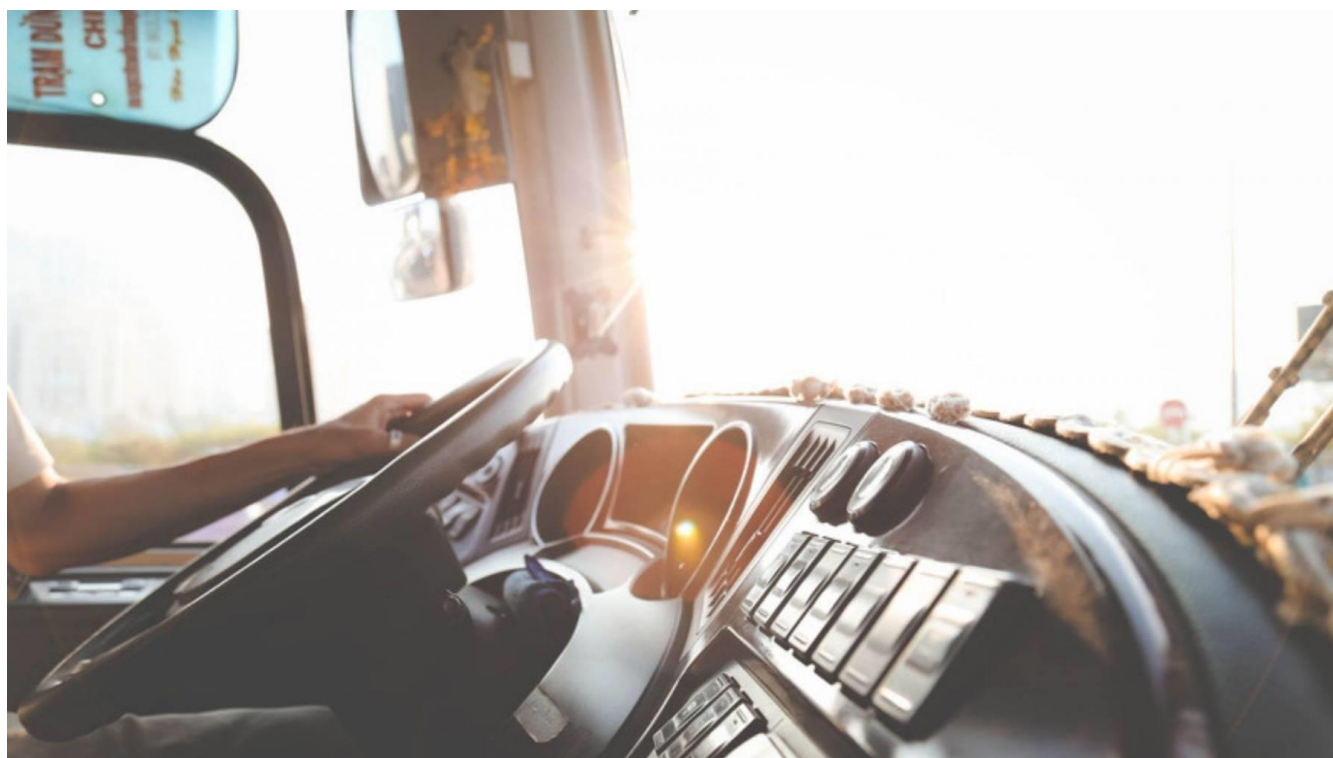

DUALNY SYSTEM KSZTAŁCENIA W BRANŻY TRANSPORTU DROGOWEGO - Projekt POWR.02.15.00-00-2034/20, współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020.

Zasady zapewniania jakości kształcenia praktycznego, w zakresie stażu uczniowskiego, w branży transportu drogowego (TDR) dla zawodu: technik transportu drogowego.

Pleszew 2021

WARIANT REALIZACJI PNZ: SZKOŁA – PRACODAWCA

Typ szkoły: Technikum – 5-letni okres nauczania

Podbudowa programowa: 8-klasowa szkoła podstawowa

Branża transportu drogowego (TDR)

Zawód: TECHNIK TRANSPORTU DROGOWEGO

SYMBOL CYFROWY ZAWODU 311927

Poziom IV Polskiej Ramy Kwalifikacji, określony dla zawodu jako kwalifikacji pełnej

Kwalifikacje wyodrębnione w zawodzie:

TDR.01. Eksploatacja środków transportu drogowego

Poziom 3 Polskiej Ramy Kwalifikacji, określony dla kwalifikacji jako kwalifikacji częściowej.

TDR.02. Organizacja przewozu środkami transportu drogowego

Poziom 4 Polskiej Ramy Kwalifikacji, określony dla kwalifikacji jako kwalifikacji częściowej.

Materiał został przygotowany w ramach projektu „Dualny system kształcenia w branży transportu drogowego” nr POWR.02.15.00-00-2034/20, współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020.

Centrum Rozwoju Kompetencji Waldemar Kula

ul. Ogrodowa 13, 63-300 Pleszew

Spis treści

1. WSTĘP	4
2. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWAŃ.	7
3. ZASADY ZAPEWNIANIA JAKOŚCI STAŻU UCZNIOWSKIEGO REALIZOWANEGO U PRACODAWCY WRAZ Z PROPONOWANYM NARZĘDZIEM ICH WERYFIKACJI, UMOŻLIWIAJĄCE MONITOROWANIE JAKOŚCI STAŻU PRZEZ WSZYSTKIE ZAANGAŻOWANE STRONY	8
4. STRUKTURA PORTFOLIO NARZĘDZI ZASAD ZAPEWNIENIA JAKOŚCI STAŻU UCZNIOWSKIEGO	15
5. MATRYCA NARZĘDZI MONITOROWANIA I EWALUACJI STAŻU UCZNIOWSKIEGO 16	
6. ZAŁĄCZNIKI – WZORY NARZĘDZI BADAWCZYCH	17
6.1. Aplikacja CV – Kwestionariusz (CV 01)	17
6.2. Profil szkoły i podmiotu przyjmującego ucznia na staż - Arkusz statystyczny (MTR 01-03) 19	
6.3. Ocena stopnia spełnienia ram jakości i skuteczności przygotowania zawodowego - Arkusz oceny programu w zakresie spełnienia wymagań polskiej ramy jakości staży i praktyk (PRN 01) 20	
6.4. Kadra i jej kompetencje - Arkusz badania dokumentacji i współpracy w zakresie kształcenia zawodowego (PRN 02)	23
6.5. Samoocena kompetencji zawodowych - Arkusz pomiaru kompetencji ucznia przyjętego na staż (KPT 01)	27
6.6. Refleksje ucznia po stażu - Arkusz wywiadu (DKEW 01).....	35
6.7. Stopień wykorzystania programu stażu i wzorów dokumentów - Checklista przydatności programu stażu i wzorów dokumentów (DKEW 05).....	35
6.8. Samoocena stażu przez ucznia - Arkusz pomiaru kompetencji ucznia po zakończeniu stażu (DKEW 02).....	37
6.9. Ocena stażu przez podmiot przyjmujący ucznia na staż - KPT 02 Matryca kompetencji .	45
6.10. Samoocena uzyskanego wsparcia w zakresie szkolenia e-learningowego (DUZ e-lear)	53
6.11. Potrzeby szkoleniowe uczestnika stażu - KPT 03 Arkusz określenia luki kompetencyjnej uczestnika stażu.	54
7. SŁOWNICZEK UŻYTYCH POJĘĆ W OPRACOWANIU ZASAD ZAPEWNIANIA JAKOŚCI STAŻU UCZNIOWSKIEGO.	64

1. WSTĘP

Model programu realizacji stażu w ramach Projektu „Dualny system kształcenia w branży transportu drogowego” nr POWR.02.15.00-00-2034/20, współfinansowanego przez UE w ramach EFS, w ramach PO WER 2014-2020, osi priorytetowej II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, w ramach działania: 2.15 Kształcenie i szkolenie zawodowe dostosowane do potrzeb zmieniającej się gospodarki, obejmuje rozwiązania uwzględniające zróżnicowaną strukturę przedsiębiorstw (w odniesieniu do mikroprzedsiębiorstw, przedsiębiorstw małych, średnich i dużych), zawiera zasady zapewniania jakości kształcenia praktycznego realizowanego u pracodawcy wraz z proponowanym narzędziem ich weryfikacji, umożliwiające monitorowanie jakości kształcenia praktycznego przez wszystkie zaangażowane strony. Projekt zakłada, że wypracowane w nim wszystkie produkty będą zgodne z obowiązującymi przepisami prawa oświatowego i będą uwzględniać przepisy oczekujące na wejście w życie.

Projekt realizowany będzie we współpracy ze szkołami prowadzącymi kształcenie zawodowe lub Centrami Kształcenia Zawodowego czy Centrami Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego, w których kształcenie prowadzone jest w zawodach w branży transportu drogowego. Grupą docelową projektu będą szkoły i pośrednio uczniowie szkół zawodowych oraz instytucje rynku pracy z branży transportu drogowego, wśród których będą mężczyźni i kobiety, co skutkować będzie równym dostępem do kształcenia.

W ramach projektu zaplanowano do realizacji 2 zadania¹:

1. Opracowanie modelowych programów realizacji praktycznej nauki zawodu w zakresie staży uczniowskich dla 2 zawodów branży transportu drogowego.
2. Opracowanie zasad zapewniania jakości kształcenia praktycznego w branży transportu drogowego oraz narzędzi ich weryfikacji.

Wdrożenie modelowego programu praktycznej nauki zawodu (PNZ) połączonego z weryfikacją uzyskanych efektów kształcenia w przyszłości wpłynie na polepszenie kształcenia w rzeczywistych warunkach pracy oraz na wysokie kompetencje zawodowe absolwentów szkół w branży transportu drogowego (TDR) realizujących staże uczniowskie.

Modelowy program PNZ poprzez wprowadzenie zasad zapewniania jakości kształcenia praktycznego w branży transportu drogowego oraz narzędzi ich weryfikacji pozwoli na monitorowanie oczekiwanych efektów uczenia i ewaluację procesów kształcenia oraz ocenę jego

¹ <http://crk.edu.pl/dualny-system-ksztalcenia-w-branzy-transportu-drogowego>

skuteczności, atrakcyjności i uzyskanie wskazania dla trwałości programu PNZ – stażu uczniowskiego. W opracowaniu odwołano się do profilu umiejętności i kompetencji ucznia realizującego naukę w zawodzie technik transportu drogowego, gdzie realizowany jest również zakres kształcenia właściwego dla zawodu kierowca mechanik, symbol cyfrowy 832201, który wskazuje, że absolwent branżowej szkoły I stopnia w tym zawodzie potrafi:

- przestrzegać przepisów prawa w zakresie realizacji usług transportowych,
- dobierać środki transportu drogowego do wykonywanych usług transportowych,
- prowadzić pojazdy samochodowe zgodnie z przepisami ruchu drogowego i przepisami o transporcie drogowym w zakresie niezbędnym do uzyskania prawa jazdy kategorii B oraz C,
- posługiwać się dokumentacją techniczno-eksploatacyjną środków transportu drogowego,
- użytkować środki transportu drogowego korzystając z urządzeń kontrolno-pomiarowych i pomocniczych,
- wykonywać prace związane z eksploatacją środków transportu drogowego,
- wykonywać czynności związane z konserwacją i naprawą środków transportu drogowego,
- oceniać stan techniczny oraz jakość wykonanej naprawy środków transportu drogowego,
- przestrzegać przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska oraz wymagań ergonomii,
- udzielać pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach przy pracy oraz w stanach zagrożenia zdrowia i życia,
- szacować i obliczać koszty związane z eksploatacją środków transportu drogowego,
- stosować przepisy prawa dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej, prawa pracy oraz ochrony danych osobowych,
- stosować zasady normalizacji,
- posługiwać się językiem obcym oraz korzystać z obcojęzycznych źródeł informacji.²

Powyższy zakres będzie przedmiotem stażu w sytuacji klas początkowych technikum i wskazany jest dla uczniów, którzy pragną podczas stażu doskonalić umiejętności praktyczne związane z wykonywaniem prac obsługowych i przewozowych środkami transportu drogowego.

Dla uczniów klas trzecich i starszych zalecany jest staż łączący zakres kształcenia z obu kwalifikacji w zawodzie technik transportu drogowego lub w przeważającym zakresie z kwalifikacji TDR.02. Organizacja przewozu środkami transportu drogowego. Zalecanymi obszarami kształcenia kompetencji jest umiejętność planowania i organizowania prac dotyczących przewozu

² Opracowanie własne autorów w zakresie suplementu do dyplomu zawodowego w zawodzie kierowca mechanik

drogowego osób oraz ładunków i/lub prowadzenia dokumentacji dotyczącej przewozu drogowego osób i ładunków.

W wyniku stażu z zakresu efektów kształcenia właściwych dla obu kwalifikacji, w zawodzie technik transportu drogowego, w oparciu o modelowy program nauki PNZ, stażysta nabędzie lub poszerzy swoje kompetencje zawodowe i będzie potrafił:

- prowadzić, kontrolować i obsługiwać pojazdy samochodowe zgodnie z przepisami ruchu drogowego i posiadanymi uprawnieniami, korzystając z map oraz urządzeń pomocniczych stosowanych w środkach transportu drogowego,
- oceniać stan techniczny środków transportu drogowego oraz dobierać metody napraw i regeneracji,
- dobierać środki transportu drogowego do rodzaju przewożonego towaru oraz wykonywać usługi transportowe,
- planować czas pracy kierowcy, obsługę i użytkowanie środków transportu drogowego,
- sporządzać dokumenty związane z przewozem i obsługą środków transportu drogowego,
- dobierać formy ubezpieczeń w transporcie drogowym oraz określać zakres odpowiedzialności materialnej, osobistej i solidarnej, za powierzone mienie,
- szacować i obliczać koszty w transporcie drogowym korzystając z programów komputerowych, a ponadto, w zakresie wykonywanych zadań zawodowych:
 - przestrzegać przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska oraz wymagań ergonomii,
 - stosować przepisy prawa dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej, prawa pracy oraz ochrony danych osobowych,
 - posługiwać się językiem obcym oraz korzystać z obcojęzycznych źródeł informacji,
 - organizować pracę małego zespołu.³

Sprawdzenie kompletności programu w tym zakresie potwierdza ujęcie odpowiednich treści kształcenia.

Podmiot przyjmujący na staż uczniowski na zakończenie stażu jest obowiązany wystawić na piśmie zaświadczenie o odbyciu stażu uczniowskiego, które określa w szczególności okres odbytego stażu uczniowskiego, rodzaj realizowanych zadań i umiejętności nabyte w czasie odbywania stażu uczniowskiego. Określone wzory z rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej⁴ ze wskazówkami zapisów merytorycznych zostały dołączone do programu stażu.

³ Suplement do dyplomu CKE – modyfikacja własna na potrzeby stażu

⁴ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 2019 r. w sprawie wzoru zaświadczenia o odbyciu stażu uczniowskiego (Dz.U. 2019 poz. 1583 ze zm.).

Wartym uwagi jest fakt funkcjonowania zaświadczenia po zakończeniu nauki w szkole, jako dokumentu prawnego służącego zaliczaniu stażu do okresu zatrudnienia, od którego zależą uprawnienia pracowniczych.

Poza aspektami prawnymi i programowymi, opracowanie zasad zapewnienia jakości kształcenia praktycznego w branży transportu drogowego oraz narzędzi ich weryfikacji jest zogniskowane na uzyskaniu profilu kompetencyjnego uczestnika stażu i jego ewaluacji. Opracowane wnioski i wyniki analizy dokumentów zastanych, monitorowania przebiegu stażu i ewaluacji programu i stażu mają służyć stażystom w pokazaniu elementów jego rozwoju zawodowego, a przyszłym stażystom w polepszeniu jakości staży.

2. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWAŃ

Ustawy:

1. Ustawa z 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1082) – art. 68 ust. 7, art. 69, art. 120, art. 120a, art. 121;
2. Ustawa z dnia 07 września 1991r. o systemie oświaty (Dz.U. 2020 poz. 1327);
3. Ustawa z 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz.U. 2019 poz.2215);
4. Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks Pracy (Dz.U. 2020 poz.1320), z wyjątkiem przepisów art. 183a-183e, art.. 131§ 1, art. 132 § 1, art. 133 § 1, art.134, art. 1517, art. 204 i art.232;
5. Ustawa z dnia 10 października 2002 r. minimalnym wynagrodzeniu za pracę (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2207);
6. Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 226).

Rozporządzenia

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz.U. z 2019 r., poz. 316, ze zmianami);
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego (Dz.U. 2019 poz. 991, ze zm.);

3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz. U. z 2019 r. poz. 391);
4. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 sierpnia 2019 r. w sprawie badań lekarskich kandydatów do szkół ponadpodstawowych lub wyższych i na kwalifikacyjne kursy zawodowe, uczniów i słuchaczy tych szkół, studentów, słuchaczy kwalifikacyjnych kursów zawodowych oraz doktorantów (Dz. U. z 2019 r. poz. 1651);
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. 2019 poz. 373);
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 2019 r. w sprawie wzoru zaświadczenia o odbyciu stażu uczniowskiego (Dz.U. 2019 poz. 1583 ze zm.).

Zalecenia Rady Unii Europejskiej

1. Zalecenie Rady z dnia 15 marca 2018 r. w sprawie europejskich ram jakości i skuteczności przygotowania zawodowego (Dz.U. UE. 2018/C 153/01);
2. Zalecenie Rady z dnia 10 marca 2014 r. w sprawie ram jakości staży (Dz.U. UE. 2014/C 88/01);
3. Zalecenie Rady z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (Dz.U. UE. 2018/C 189/01);
4. Zalecenie Rady z dnia 24 listopada 2020 r. w sprawie kształcenia i szkolenia zawodowego na rzecz zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności (Dz.U.UE.C.2020.417.1).

3. ZASADY ZAPEWNIANIA JAKOŚCI STAŻU UCZNIOWSKIEGO REALIZOWANEGO U PRACODAWCY WRAZ Z PROPONOWANYM NARZĘDZIEM ICH WERYFIKACJI, UMOŻLIWIAJĄCE MONITOROWANIE JAKOŚCI STAŻU PRZEZ WSZYSTKIE ZAANGAŻOWANE STRONY

Celem projektu „Dualny system kształcenia w branży transportu drogowego” (Nr projektu: POWR.02.15.00-00-2034/20) jest wniesienie wkładu w dostosowanie systemu kształcenia do potrzeb rynku pracy, w tym przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki zawodu. Odbywać się to będzie poprzez opracowanie ram jakości staży i praktyk dla uczniów realizujących kształcenie praktyczne w przedsiębiorstwach, z

uwzględnieniem ram staży zawodowych, a także modelowych programów praktycznej nauki zawodu dla dwóch zawodów w branży transportu drogowego. Projektem zostały objęte dwa powiązane ze sobą zawody: technik transportu drogowego i kierowca mechanik.

Pilotaż programu zakończony ewaluacją pozwoli na uwzględnienie uwag i wniosków w wypracowanych materiałach w zakresie stażu uczniowskiego. Pracodawca zyska możliwość wspierania uczniów już w okresie nauki w szkole, wynagradzania wybranych uczniów i ściślejszej współpracy ze szkołą, co w konsekwencji doprowadzi do pozyskania kadr zgodnych z potrzebami rozwojowymi przedsiębiorstwa i lokalnego rynku pracy.

Uczeń ma obowiązek odpowiednio przygotować się do kształcenia praktycznego poprzez:

- 1) zapoznanie się z informacjami przekazanymi na spotkaniu przed rozpoczęciem stażu, wypełnienie arkuszy diagnozujących i ewaluacyjnych;
- 2) odbycie w wyznaczonym terminie szkolenia z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy;
- 3) przygotowanie dzienniczka kształcenia praktycznego, w którym będzie opisywać wykonane zadania w poszczególnych dniach i działach (zapisy powinny być prowadzone na bieżąco i potwierdzone podpisem przez opiekuna);
- 4) dostęp do niezbędnych sprzętów i wyposażenia, których nowoczesność i kompleksowość mają wpływ na przebieg kształcenia praktycznego oraz jego jakość.

Opis kompetencji został dokonany w odniesieniu do wykonywanych zadań pracy. Powiązane z działaniami, które można wykonać lub problemami, które można rozwiązać w opisach stosuje się sformułowanie „potrafi...”. Umiejętności miękkie i kompetencje kluczowe stanowią integralną część poszczególnych opisów.

Kompetencje definiowane są w praktyce pedagogicznej jako: „zakres wiedzy, umiejętności i odpowiedzialności, a także pełnomocnictw i uprawnień nadanych na podstawie kwalifikacji do działania i decydowania oraz wydawania sądów”. Według innej definicji kompetencja to:

- posiadana wiedza z danego zakresu (wiem co),
- umiejętności (wiedza proceduralna – wiem jak i potrafię),
- postawy (chcę i jestem gotów wykorzystać swą wiedzę) i cechy osobowości.

Kwalifikacje są opisywane jako wykaz zidentyfikowanych kompetencji w odniesieniu do potrzeb rynku pracy i wymagań branży. Zapewnieniu jakości kwalifikacji w branży transportu drogowego (TDR), opisane w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, służą: standaryzacja opisu kwalifikacji; opis językiem efektów uczenia się oraz stała walidacja w kontekście ich przydatności na rynku pracy.

Kompetencje to wypadkowa wiedzy, umiejętności i postaw – zdolności, predyspozycje osobowościowe, psychospołeczne oraz poznawcze.

Kompetencje są elementarnymi komponentami profili kompetencyjnych, a profile kompetencyjne są elementami składowymi modeli kompetencyjnych w organizacjach.

Proponuje się, aby uczestnik stażu potrafił sporządzić aplikację o staż, wypełnił dokument CV oraz ocenił swoje kompetencje i efektywność stażu. Podobnie badania jakości kształcenia praktycznego w zakresie stażu na wszystkich etapach prowadzenia stażu przeprowadzała szkoła danego ucznia, w porozumieniu z przedstawicielem podmiotu przyjmującego ucznia na staż. Pierwsze badania obejmują zagadnienia związane z programem nauczania i zawartą umową o staż, kolejne będą diagnozowały wybrane zakresy prowadzenia stażu i jego dokumentowanie, a w końcowym etapie przeprowadzona zostanie ewaluacja i monitorowane będą treści zapisane w zaświadczeniu z odbytego stażu.

Do opracowywania zasad zapewniania jakości stażu uczniowskiego realizowanego u pracodawców oraz narzędzi ich weryfikacji zostały wykorzystane polskie i europejskie doświadczenia w tym zakresie, w tym Polskie Ramy Jakości Staży i Praktyk, europejskie ramy staży zawodowych oraz rozwiązania wypracowane w projekcie TRIFT (www.trift.eu). Zostaną one zweryfikowane w pilotażu trwającym przez okres jednego semestru szkolnego.

Zgodnie z zapisami ustawy z 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe⁵, w trakcie stażu uczniowskiego uczeń realizuje wszystkie albo wybrane treści programu nauczania zawodu, w zakresie praktycznej nauki zawodu realizowanego w szkole, do której uczęszcza, lub treści nauczania związane z nauczaniem zawodem nieobjęte tym programem. Dyrektor szkoły może zwolnić ucznia, który odbył staż uczniowski, z obowiązku odbycia praktycznej nauki zawodu w całości lub w części. Z uwagi na możliwość zaliczenia realizowanych treści programu nauczania zawodu w zakresie praktycznej nauki zawodu, realizowanej w szkole, do której uczeń uczęszcza, opracowane zostały niezbędne narzędzia jakości dla dyrektora i pracodawcy. Dla dyrektora jest to narzędzie zaliczeniowe, a dla pracodawcy zaświadczenie z odbytego stażu, jednolite dla całego kraju i określone wymaganym prawem.

Staż uczniowski ma swoje uzasadnione umiejscowienie w opisanych obszarach kształcenia zawodowego zawodu umiejscowionego w branży transportu drogowego (TDR)⁶.

OBSZARY KOMPETENCJI

⁵ Ustawa z 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1082) – art. 121a

⁶ załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz. U. poz. 316, ze zm.)

Kwalifikacja TDR.01. Eksploatacja środków transportu drogowego

BHP

M.1. Przygotowanie do wykonywania zadań zawodowych

M.2. Obsługiwanie środków transportu drogowego

M.3. Użytkowanie środków transportu drogowego

Kwalifikacja TDR.02. Organizacja przewozu środkami transportu drogowego

M4. Organizowanie przewozu towarów i ładunków

M5. Przygotowanie do kierowania pojazdami w zakresie kategorii C+E

M6. Organizowanie transportu drogowego osób

Ogólne postawy i zachowania

Współpraca w zespole

Komunikacja

W ramach diagnozowania, monitorowania i ewaluacji zostaną wykorzystane polskie i europejskie doświadczenia w zakresie tworzenia zasad i narzędzi zapewniania jakości, w tym:

- Polskie Ramy Jakości Staży i Praktyk,
- ZALECENIE RADY w sprawie europejskich ram jakości i skuteczności przygotowania zawodowego,
- ZALECENIE RADY w sprawie ram jakości staży zawodowych,
- rozwiązania wypracowane w projekcie TRIFT (www.trift.eu).

Zasady jakości kształcenia praktycznego obejmują m.in. matrycę kompetencji, będą bazować na doświadczeniach wypracowanych w ramach:

- 1) inicjatyw TRIFT (Leonardo-da-Vinci-Transfer Innowacji-Projekt) oraz VQTS (System Transferu Kwalifikacji Zawodowych),
- 2) koncepcji TQM (Total Quality Management – całościowego zarządzania jakością, opartego na udziale wszystkich członków organizacji i nakierowanego na osiągnięcie długotrwałego sukcesu dzięki zadowoleniu klienta oraz korzyściom dla wszystkich członków organizacji i dla społeczeństwa.

Aby móc ocenić kompetencje pracownika lub kandydata do pracy jednostka organizacyjna lub urząd stosują różną skalę, podobną do skali szkolnej ucznia. Ocena szkolna musi odnosić się do przyjętych zapisów prawa w danej szkole i obejmuje całokształt osiągnięć ucznia. Po zakończonym stażu potrzebna nam skala, która wskaże użyteczności procesu kształcenia i efektywności nabywania poszczególnych efektów kształcenia, tzw. twardych i kompetencji społecznych w środowisku pracy. Wiedza o tym czy dana osoba posiada daną umiejętność czy nie najczęściej nie wystarcza. Jest kilka typów skal używanych do oceny kompetencji.

Autorzy przyjęli 5 stopniową skalę dla poziomów nasilenia każdej kompetencji, zgodnie z metodologią TRIFT i spójną z modelem Dreyfusa:

Poziom	Charakterystyka
Brak kompetencji A(1)	Brak przyswojenia danej kompetencji. Brak pożądaných zachowań, popełnianie błędów, wyraźna nieumiejętność radzenia sobie z zadaniami wymagającymi danej kompetencji i w podejmowanych działaniach.
Uczący się B(2)	Przyswojenie kompetencji w stopniu podstawowym. Jest ona wykorzystywana w sposób nieregularny. Wymagane jest aktywne wsparcie i nadzór ze strony bardziej doświadczonych osób.
Dobry C(3)	Kompetencja przyswojona w stopniu dobrym – samodzielne i poprawne wykonywanie większości zadań wymagających danej kompetencji, problemy z zadaniami o wyższym stopniu trudności występujące podczas praktycznego ich wykorzystania i w trakcie realizacji zadań zawodowych, błędy w przypadku nowych, niestandardowych sytuacji.
Bardzo dobry D(4)	Kompetencja przyswojona w stopniu bardzo dobrym, pozwalającym na bardzo dobrą realizację zadań z danego zakresu oraz przekazywanie innych własnych doświadczeń, bezbłędna realizacja zadań, radzenie sobie również z trudnymi zadaniami. Przejawianie pozytywnych zachowań opisujących daną kompetencję; w sposób płynny, radzi sobie z trudnymi zadaniami, również w niestandardowych sytuacjach.
Wybitny E(5)	Kompetencja przyswojona w stopniu doskonałym. Zdolność do twórczego wykorzystania i rozwijania wiedzy, umiejętności i postaw właściwych dla danego zakresu działań. ⁷ Wysoki poziom automatyzmu wykonywanych czynności. Przejawianie nowych zachowań z zakresu danej kompetencji, wyznaczanie w tym obszarze tendencji i trendów.

Macierz kompetencji

W projekcie proponuje się stosowanie profili kompetencji. Profile tworzy się w oparciu o macierz kompetencji (poprzez „zakreślenie” obszarów i stopni rozwoju kompetencji). Wyróżniono dwa rodzaje profili:

⁷ Źródło: G. Filipowicz, „Pracownik wyskalowany czyli metody i narzędzia pomiaru kompetencji” Personel 1-31 lipca 2002, Warszawa, s. 26

- profile organizacyjne, odzwierciedlające zakres kompetencji kształconych w ramach programu realizowanego przez daną szkołę/placówkę,
- profile indywidualne, pozwalające zaplanować i monitorować rozwój kompetencji uczniów.

Matryca kompetencji, która powstała z tych opisów, nie zastępuje w jakikolwiek sposób podstawy programowej⁸. Zawarte w niej opisy skupiają się na empirycznie opracowanych kompetencjach związanych z pracą, a nie na treści programu nauczania („danych wejściowych”). Celem tworzenia matrycy nie jest zastąpienie treści określonych w podstawach programowych, ale przedstawienie kompetencji zawodowych w sposób zrozumiały dla pracodawców i nauczycieli.

Każde podstawowe zadanie robocze (obszar kompetencji) zostanie podzielone i podzielone na różne etapy rozwoju kompetencji od „początkującego” do „wykwalifikowanego pracownika”.

Kompetencje każdego etapu rozwoju muszą być dokładnie opisane.

Matryca kompetencji do kształcenia zawodowego w zawodowej zawiera:

- definicję podstawowych zadań roboczych (obszary kompetencji),
- opis kompetencji dla każdego podstawowego zadania roboczego,
- opis kompetencji dla każdego etapu rozwoju kompetencji.

Wyniki pakietu roboczego zostaną opublikowane razem.⁹

Takie podejście jest metodologicznie zgodne z europejskimi i polskimi doświadczeniami co do ramy odniesienia w zakresie jakości kształcenia zawodowego, w tym odnosi się do doświadczenia z Projektu TRIFT, który opierał się na wykorzystaniu ‘macierzy kompetencji’ opracowanych w ramach projektu VQTS (*Vocational Qualifications Transfer System*). W modelu tym opracowano sposób prezentowania kompetencji zawodowych i ich stopniowego przyrostu. Ponadto odwołano się propozycjami do najnowszego Zalecenia Rady z dnia 24 listopada 2020 r. w sprawie kształcenia i szkolenia zawodowego na rzecz zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności. Zalecenie proponuje, by europejskie ramy odniesienia na rzecz zapewnienia jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym (ramy EQAVET) były stosowane w krajowych systemach zapewniania jakości, we wszystkich środowiskach zaangażowanych w organizowanie i prowadzenie kształcenia i szkolenia zawodowego. W dokumencie tym m.in. zaleca się, aby państwa członkowskie podjęły działania na rzecz wdrożenia polityki kształcenia i szkolenia zawodowego, która wyposaża osoby młode i osoby

⁸ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego (Dz. U. poz. 991, ze zm.).

⁹ www.trift.eu

dorośle w wiedzę, umiejętności i kompetencje pozwalające rozwijać się na zmieniającym się rynku pracy i w zmieniającym się społeczeństwie, [...]; przyczyniły się do osiągnięcia do 2025 r. na szczeblu UE następujących celów, które stanowią element odpowiednich europejskich ram monitorowania, w tym w obszarze kształcenia i szkolenia oraz polityki społecznej i zatrudnienia:

- odsetek zatrudnionych absolwentów kształcenia i szkolenia zawodowego powinien wynosić co najmniej 82%,
- odsetek niedawnych absolwentów kształcenia i szkolenia zawodowego korzystających z możliwości uczenia się w rzeczywistych warunkach pracy, w trakcie kształcenia i szkolenia zawodowego wynoszący 60%. Cel ten odnosi się do wszystkich form uczenia się w rzeczywistych warunkach pracy, a przez to będzie przyczyniał się także do poszerzenia możliwości w zakresie przygotowania zawodowego, które mogą być wspierane w ramach gwarancji dla młodzieży [...].

W Załączniku II do zalecenia opisane są kryteria, które warto brać pod uwagę przy planowaniu i prowadzeniu kształcenia i szkolenia zawodowego. Należą do nich m.in.:

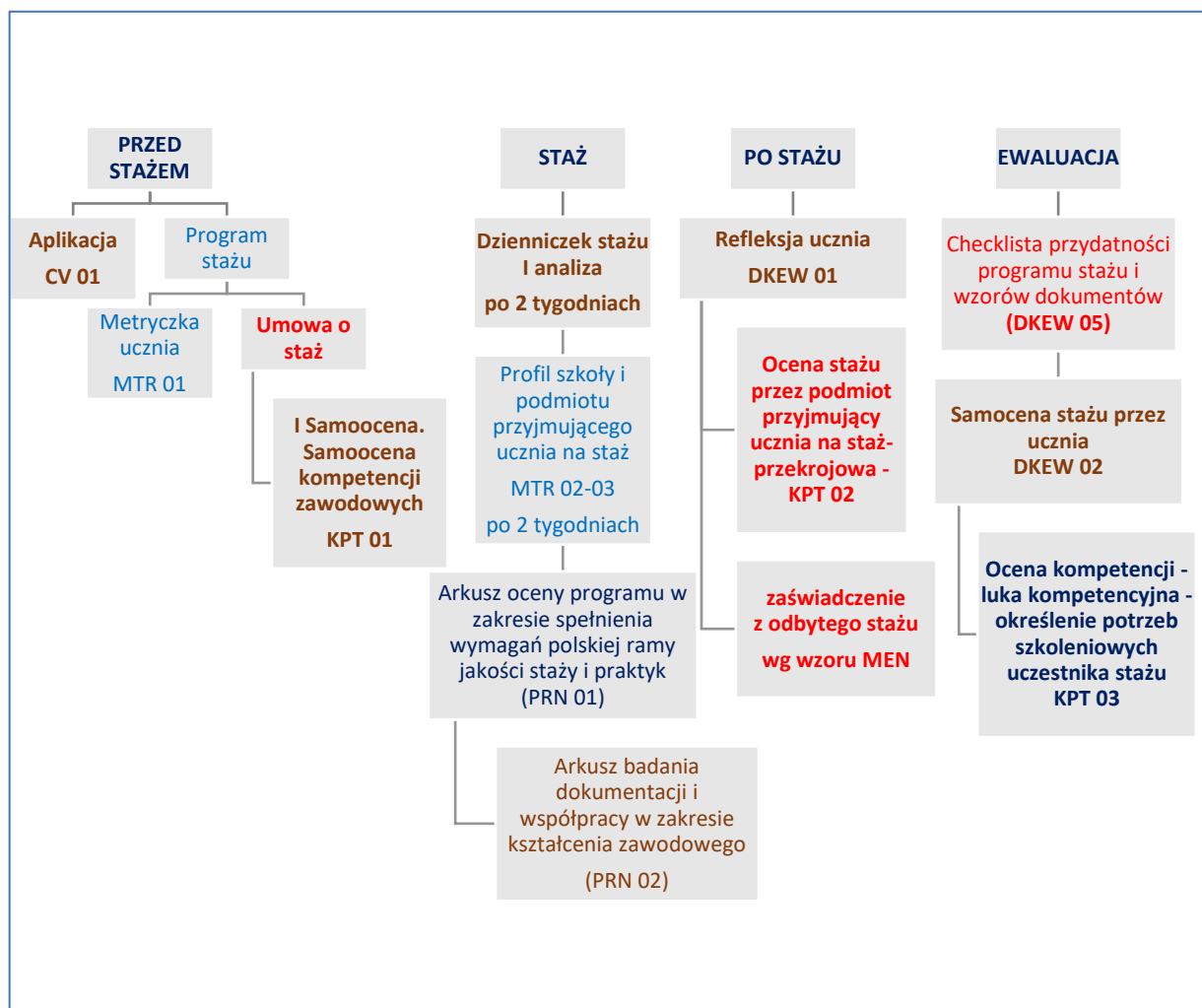
- warto, by w ustalaniu kształcenia i szkolenia zawodowego brali udział wszyscy zainteresowani (także pracodawcy), a przyjmowane do realizacji cele kształcenia **były** opisane w sposób pozwalający na ich bieżące monitorowanie,
- w toku realizacji przyjętych celów kształcenia i szkolenia zawodowego uwzględnia się potrzebę stałego rozwoju umiejętności kadr (nauczycieli i innych osób przygotowujących do podejmowania zadań zawodowych), wspiera się m.in. wymianę doświadczeń, upowszechnianie dobrych praktyk, dialog między szkołą i pracodawcami,
- bieżąca i końcowa ocena, czy zakładane rezultaty zostały osiągnięte, w tym warto brać pod uwagę poziom zadowolenia osób, który biorą udział w kształceniu¹⁰.

W realizacji stażu i prowadzeniu dzienniczka stażu jego uczestnicy muszą mieć na względzie finalne zakończenie stażu uczniowskiego i współpracy na płaszczyźnie pracodawca-szkoła/CKP/CKZ-uczeń. W tym procesie musi być miejsce na swobodne tematyczne rozmawianie oraz stawianie otwartych pytań, które pozwolą zorientować się, jak przebiega staż.

¹⁰ Zalecenie Rady z dnia 24 listopada 2020 r. w sprawie kształcenia i szkolenia zawodowego na rzecz zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności (Dz.U.UE.C.2020.417.1).

4. STRUKTURA PORTFOLIO NARZĘDZI ZASAD ZAPEWNIENIA JAKOŚCI STAŻU UCZNIOWSKIEGO

5. MATRYCA NARZĘDZI MONITOROWANIA I EWALUACJI STAŻU UCZNIOWSKIEGO

Przedmiot badania narzędzi	Narzędzie	Szkola uczeń	Szkola nauczyciel	Podmiot przyjmujący ucznia - staż
1. INFORMACJE O UCZNIU, SZKOLE I PODMIOCIE PRZYJMOWANYM UCZNIEM NA STAŻ				
Aplikacja CV	Kwestionariusz (CV 01)	X		
Profil szkoły i podmiotu przyjmującego ucznia na staż	Arkusz statystyczny (MTR 01-03)		X	X
2. PROGRAM NAUCZANIA I ORGANIZACJA STAŻU UCZNIOWSKIEGO				
Ocena stopnia spełnienia ram jakości i skuteczności przygotowania zawodowego	Arkusz oceny programu w zakresie spełnienia wymagań polskiej ramy jakości staży i praktyk (PRN 01)		X	
Kadra i jej kompetencje	Arkusz badania dokumentacji i współpracy w zakresie kształcenia zawodowego (PRN 02)			X
Samoocena kompetencji zawodowych	Arkusz pomiaru kompetencji ucznia przyjętego na staż (KPT 01)	X		
3. EWALUACJA				
Stopień wykorzystania programu stażu i wzorów dokumentów	Checklista przydatności programu stażu i wzorów dokumentów (DKEW 05)			X
Refleksje ucznia po stażu	Arkusz wywiadu (DKEW 01)	X		
Samocena stażu przez ucznia	Arkusz pomiaru kompetencji ucznia po zakończeniu stażu (DKEW 02)	X		
Ocena stażu przez podmiot przyjmujący ucznia na staż	Matryca kompetencji (KPT 02)			X
Ocena kompetencji - potrzeby szkoleniowe uczestnika stażu	Arkusz określenia luki kompetencyjnej uczestnika stażu (KPT 03)		X	
Stosowanie narzędzi nauki zdalnej i samodoskonalenia zawodowego	Samoocena uzyskanego wsparcia w zakresie szkolenia e-learningowego (DUZ e-lear)	X		

6. ZAŁĄCZNIKI – WZORY NARZĘDZI BADAWCZYCH

6.1. Aplikacja CV – Kwestionariusz (CV 01)

Przed rozpoczęciem stażu jego uczestnik zobowiązany jest do napisania odpowiedniej aplikacji na staż. Ważne jest to, aby opisana została motywacja do odbycia stażu przez uczestnika w swoim wniosku i dodane zostało osobiste CV (proponowany jest formularz Europass).

Proszę w sposób syntetyczny opisać swoje wskazania jako uczestnika stażu w zakresie:

-
- 1) zainteresowań w obszarze treści programu kształcenia w szkole, w której się kształci w zawodzie:

.....
.....

- 2) wcześniejszych doświadczeń i zainteresowań (np. w pobieraniu kształcenia, w swoim życiu, samokształceniu, w branży, itp.:

.....
.....

- 3) praktycznego doświadczenia zawodowego w ramach nauczanej kwalifikacji i branży:

.....
.....

- 4) oczekiwań wobec swojego stażu:

.....
.....

- 5) dodatkowej motywacji do realizacji stażu w określonym zakładzie pracy/przedsiębiorstwie/ podmiocie/ jednostce organizacyjnej:

.....
.....

Utwórz swoje CV, które może wzbudzić dobre emocje i będzie zawierało ważne informacje dla pracodawcy.

Przykładowy kreator dostępny jest pod linkiem:

<https://europa.eu/europass/eportfolio/screen/cv-editor?lang=pl>

Możesz skorzystać z wcześniej przygotowanych swoich CV, aktualizować je pod kątem zainteresowania Twoją osobą konkretnego pracodawcy lub skorzystać z podpowiedzi na

stronach internetowych instytucji wydających dokumenty potwierdzające nabyte kwalifikacje i efekty kształcenia.

Twoje CV powinno być napisane poprawnie w języku polskim, tak jakby miał być to dokument do miejsca, w którym szukasz pracy. Da to pracodawcy informację, że dbasz o zasady i poprawność językową i merytoryczną w zakresie odpowiedniego przygotowania na różne możliwości i oferty płynące z przyszłego miejsca pracy.

W CV zawsze warto dodać swoje zdjęcie, aby osoby rozmawiające z Tobą utrwaliły sobie rozmowę; na potrzeby stażu nie jest to konieczne, szczególnie jak na staż w danym miejscu skierowanie ma charakter indywidualny w danym czasie.

W opisie należy szczególnie skupić się na tym, aby pracodawca zwrócił uwagę na Twoje zalety i przydatność do pracy na określonym stanowisku, wyjątkowe umiejętności, możliwości i doświadczenie, które posiadasz. Stąd też nie należy unikać chwaleń się i odwoływania do swoich osiągnięć.

Należy zastanowić się jakie dane interesują pracodawcę, jeśli mowa o kompetencjach i umiejętnościach, doświadczeniach związanych ze swoim kształceniem, szkoleniami, uprawnieniami oraz kursami. Będzie to sygnał dla pracodawcy na temat pracy w rozwoju Twoich kompetencji.

Dokument powinien być czysty, czytelny i zaprojektowany ciekawie. Nie zawsze kolory mają pozytywny aspekt, czerń i biel również mogą być dobrze postrzegane.

Tradycyjnie do CV należy dodawać list motywacyjny, w którym przedstawia się cechy świadczące o tym, że jest się odpowiednim kandydatem. Dlatego składasz aplikację, pomimo pewnych braków w doświadczeniu lub edukacji (tylko w zakresie pytań stawianych na początku stażu).

Podane informacje mogą kilkakrotnie się powtarzać, ale w różnym kontekście, a nie w postaci powtórzonych zdań. Tym razem postaraj się zmieścić CV na jednej stronie, nawet jeśli chcesz pochwalić się większą liczbą doświadczeń, praktyk, prac zawodowych lub staży, wspominając wszystkich. Gdy będziesz na etapie poszukiwania pracy ta zasada nie obowiązuje.

6.2. Profil szkoły i podmiotu przyjmującego ucznia na staż - Arkusz statystyczny (MTR 01-03)

Metryka profil podmiotu przyjmującego ucznia na staż (MTR 01)

Szanowni Państwo,

podmiot współpracujący ze szkołą/CKP/CKZ(nazwa) w organizacji PNZ i stażu uczniowskiego proszony jest o podanie danych do arkusza statystycznego zawierającego charakterystykę wszystkich podmiotów zaangażowanych w organizację stażu uczniowskiego.

Nazwa przedsiębiorstwa	Adres przedsiębiorstwa	Działalność w branży TDR - transportu drogowego	Liczba pracowników zatrudnionych w podmiocie przyjmującym ucznia na staż				Średnioroczna liczba uczniów przyjętych na PNZ i staże w latach 2019-2021 r.
			1-10	11-50	51-250	251 i więcej	

Metryka stażu ucznia (MTR 02)

Uczestnik/szkoła/podmiot przyjmujący ucznia na staż podczas stosowania narzędzi z opisanego zestawu pod każdym z nich zamieszcza metryczkę ucznia, celem identyfikacji dokumentacji oraz przypisania stosownych informacji do danego etapu stażu.

Metryczka do narzędzia ewaluacji zasad jakości kształcenia praktycznego – stażu uczniowskiego

Imię i nazwisko ucznia	
Klasa/Nazwa i adres szkoły	
Nazwa zawodu	
Nazwa kwalifikacji	
Nazwa i adres podmiotu przyjmującego ucznia na staż	
Opiekun stażu	
Czas trwania stażu	

Data i podpis osoby sporządzającej informację

Metryka profil szkoły (MTR 03)

Szanowni Państwo,

dla celów pilotażu szkoła/CKP/CKZ zaangażowane w organizacji PNZ i stażu uczniowskiego proszone są o zaprezentowanie danych statystycznych, które pozwolą na pozyskanie niezbędnej informacji o stronach zaangażowanych w proces nabywania oczekiwanych efektów uczenia się przez danego ucznia.

Nazwa szkoły/CKP/CKZ	Adres szkoły/CKP/CKZ	Zakres kształcenia w branży TDR - transportu drogowego	Aktualna liczba uczniów kształcących się w branży TDR szkoły/CKP/CKZ				Liczba uczniów - PNZ i staże w branży TDR w poprzednim roku szkolnym
			Kl. I	Kl. II	Kl. III	Kl. IV	

6.3. Ocena stopnia spełnienia ram jakości i skuteczności przygotowania zawodowego - Arkusz oceny programu w zakresie spełnienia wymagań polskiej ramy jakości staży i praktyk (PRN 01)

Szanowni Państwo,

wypełnienie załączonego arkusza badania pozwoli na dokonanie oceny programu stażu w zakresie spełnienia wymagań polskiej ramy jakości staży i praktyk.

Swoją odpowiedź należy podać w polu poprzez zaznaczenie znakiem „X”.

L.p.	Kryterium oceny	TAK	NIE
Przygotowanie do realizacji programu stażu i rekrutacja			
1.	Proces rekrutacji do programu jest przeprowadzany rzetelnie.		
2.	Program stażu dostępny jest w formie spisane dokumentu.		
3.	Program jest omówiony w zdefiniowanej grupie odbiorców.		
4.	Miejsce pracy stażysty jest odpowiednio przygotowane.		
5.	Proces podjęcia stażysty funkcjonuje w formie spisane dokumentu.		
Umowa			
6.	Między zaangażowanymi w program stronami zostaje zawarta pisemna umowa.		
Wartość edukacyjny programu stażu			
7.	Program ma zdefiniowane cele edukacyjne.		

8.	Program ma zdefiniowane treści edukacyjne.		
9.	Program ma zdefiniowany zakres obowiązków.		
Opieka i wsparcie dla ucznia			
10.	Opiekunowie wyznaczani są na etapie przygotowań do realizacji programu.		
11.	Opiekun wprowadza stażystę w zakres obowiązków oraz zasady i procedury obowiązujące w podmiocie przyjmującym ucznia na staż.		
12.	Opiekun monitoruje realizację przydzielonego w programie stażu zakresu obowiązków oraz celów edukacyjnych.		
13.	Opiekun udziela informacji zwrotnej praktykantowi na temat osiągniętych wyników i stopnia realizacji zadań.		
Czas trwania, wynagrodzenie i opieka socjalna			
14.	Program stażu ma jasno określony czas trwania.		
15.	Ogólne ubezpieczenie zdrowotne oraz ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków są zapewnione praktykantowi podczas trwania programu.		
Ocena programu – omówiono sprawy			
16.	Po ukończeniu programu praktykant otrzymuje pisemne zaświadczenie.		
17.	Pracodawca umożliwia stażystę ocenę programu praktyki w formie pisemnej.		

Za pośrednictwem tej metody badawczej mamy nadzieję poznać zdanie środowiska szkolnego oraz pracodawców, co umożliwi dokonanie oceny wdrożenia zasad ram jakości staży.

(PRN 01) Metryczka do narzędzia zasad jakości kształcenia praktycznego dla ucznia

Imię i nazwisko ucznia	
Klasa/Nazwa i adres szkoły	
Nazwa zawodu	
Nazwa i adres podmiotu przyjmującego ucznia na staż	
Czas trwania stażu	
Osoba sporządzająca/funkcja	

Data, podpis osoby sporządzającej (PRN 01)

Uwaga:

Powyższe dane będą wykorzystane do oceny spełnienia zasad jakości w wymienionych obszarach:

- 1) Umowa w formie pisemnej - przed rozpoczęciem przygotowania zawodowego powinna zostać zawarta pisemna umowa definiująca prawa i określone obowiązki ucznia zawodu, pracodawcy w zakresie warunków uczenia się i warunków pracy;
- 2) Cele dydaktyczne i szkoleniowe/efekty uczenia się - pracodawcy powinni uzgodnić zapewnienie zestawu kompleksowych efektów uczenia się określonych w programach szkolnych. Należy zadbać o równowagę między umiejętnościami związanymi z danym stanowiskiem, wiedzą i kompetencjami kluczowymi dla uczenia się przez całe życie, wspierając zarówno rozwój osobisty uczniów zawodu, jak i możliwości ich rozwoju zawodowego przez całe życie, tak by mogli dostosowywać się do zmieniających się modeli kariery zawodowej;
- 3) Wsparcie pedagogiczne – wewnątrz przedsiębiorstw powinni zostać wyznaczeni szkoleniowcy, których zadaniem byłaby ścisła współpraca z podmiotami szkolenia zawodowego ucznia i nauczycielami, tak aby zapewnić wsparcia uczniom zawodu oraz wzajemne i regularne przekazywanie informacji zwrotnych. Nauczyciele, szkoleniowcy i opiekunowie, zwłaszcza w mikroprzedsiębiorstwach oraz małych i średnich przedsiębiorstwach, powinni otrzymywać wsparcie w zakresie podnoszenia swoich umiejętności, wiedzy i kompetencji, tak by mogli szkolić uczniów zawodu zgodnie z najnowszymi metodami nauczania i szkolenia oraz potrzebami rynku pracy;
- 4) Warunki pracy, warunki zdrowia i bezpieczeństwa - w przyjmującym miejscu pracy powinny być spełnione odpowiednie zasady i przepisy dotyczące warunków pracy, w szczególności w zakresie zdrowia i bezpieczeństwa;
- 5) Zapewnianie jakości i monitorowanie losów uczniów zawodu - należy stosować podejścia służące zapewnieniu jakości, uwzględniające europejskie ramy odniesienia na rzecz zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym (EQAVET), w tym proces umożliwiający przeprowadzenie prawidłowej i rzetelnej oceny efektów uczenia się. Należy starać się monitorować zatrudnienie i przebieg kariery uczniów zawodu w oparciu o krajowe i europejskie przepisy ochrony danych;
- 6) Wdrożenie oraz dostęp (zaangażowanie partnerów społecznych w opracowywanie przygotowania zawodowego, zarządzanie nim i jego wdrażanie, zgodnie z krajowymi systemami w zakresie stosunków pracy, PNZ i stażami) - Program jest dostępny bez względu na sposoby organizacji szkoły, udział grupy dziewcząt czy chłopców itp.

6.4. Kadra i jej kompetencje - Arkusz badania dokumentacji i współpracy w zakresie kształcenia zawodowego (PRN 02)

Szanowni Państwo,

wypełnienie załączonego arkusza metodą wywiadu pozwoli na ustalenie poziomu jakości kształcenia praktycznego pod kątem współpracy podmiot przyjmujący ucznia na staż – szkoła. Udzielone informacje zwrotne pozwolą udoskonalić sposoby kształcenia w taki sposób, aby posiadane przez uczniów - stażystów kwalifikacje zawodowe w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji pozwoliły im na lepsze przygotowanie do podejmowania przez nich odpowiedzialnych zadań w przyszłości.

Swoją odpowiedź należy podać w polu poprzez zaznaczenie znakiem „X”.

L.p.	Pytanie badawcze – wywiad	TAK	NIE
Współpraca ze szkołami			
1.	Proces rekrutacji pracowników uwzględnia PNZ młodocianych.		
2.	Podmiot przyjmujący ucznia na staż współpracował ze szkołą ucznia w realizacji wcześniejszych PNZ lub staży.		
3.	Szkoła posiada informacje o potrzebach zatrudnienia pracodawcy.		
4.	Szkoła nawiązała współpracę z pracodawcami, która obejmuje co najmniej jeden cykl kształcenia w tym zawodzie (forma może być dowolna; potwierdzoną umową, porozumieniem lub ustaleniami).		
5.	Czy w jednostce organizacyjnej występuje zapotrzebowanie na absolwentów kształcenia w branży TDR?		
6. Jakie formy współpracy ze szkołą uczestnika stażu stosuje podmiot przyjmujący ucznia na staż?			
	<ul style="list-style-type: none"> - tworzenie klas patronackich; - przygotowanie propozycji programu nauczania <i>zawodu</i>; - realizacja kształcenia zawodowego, w tym praktycznej nauki <i>zawodu</i>; - wyposażenie warsztatów lub pracowni szkolnych; - organizacja egzaminu zawodowego lub innych egzaminów zewnętrznych w zawodzie; - doskonalenie nauczycieli kształcenia zawodowego, w tym organizowaniu szkoleń branżowych; - realizacja doradztwa zawodowego i promocja kształcenia zawodowego. 		
7. Jaki charakter ma współpraca podmiotu przyjmującego ucznia na staż ze szkołami zawodowymi?			
	- jednorazowy podczas obecnego stażu;		

	<ul style="list-style-type: none"> - sporadyczny; - roczny; - trwałe i systematyczny. 		
8. Czy w najbliższych latach przewidują Państwo:			
	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój firmy i zwiększenie zatrudnienia; - wymianę kadry w związku z pracownikami w wieku przedemerytalnym; - brak potrzeb zatrudnienia nowych pracowników (w ogóle). 		
9. Jakiej są Państwa oczekiwana w celu poprawy współpracy w zakresie kształcenia zawodowego branżowego lub jej rozpoczęcia?			
	<ul style="list-style-type: none"> - niezrozumiałe dla firmy i mające ściśle określone ramy zasady funkcjonowania szkolnictwa zawodowego; - brak przestrzeni czasowej na utrwalanie współpracy z jednostkami kształcenia w systemie szkolnym; - brak personelu z kwalifikacjami niezbędnymi do podjęcia i kontynuowania takiej współpracy; - konieczność prowadzenia dokumentacji lub jej nadmiar; - brak możliwych środków na wsparcie trwałej współpracy; - współorganizacja przedsięwzięć i wydarzeń zawodowych w branży z udziałem szkół, szkolenia w zakresie zmian prawa; - fachowej pomocy w prowadzeniu kontaktów ze szkołami; - wsparcia w zdobyciu przez pracowników wymaganych uprawnień do realizacji PNZ i staży; - posiadania określonych uprawnień jako narzędzia rekrutacyjnego (np. prawo jazdy); - tworzenia platformy ze wzorami wszystkich dokumentów niezbędnych dla właściwej współpracy ze szkołami branżowymi; - firma nie potrzebuje współpracy ze szkołami branżowymi; - informacji lub analizy możliwych zakresów współpracy i wiążących się z nimi kosztów oraz korzyści; - zachodzą inne powody. 		
10.	Czy głównym powodem przyjęcia ucznia na staż było wskazanie rekrutacyjne szkoły?		
11. W trakcie stażu uczniowskiego przyjęte zostało, że uczeń realizuje:			
-	<ul style="list-style-type: none"> - wszystkie treści programu nauczania zawodu w zakresie praktycznej nauki zawodu realizowanego w szkole, do której uczęszcza; - wybrane treści programu nauczania zawodu w zakresie praktycznej nauki zawodu realizowanego w szkole; 		

	- treści nauczania związane z nauczaniem zawodem nieobjęte tym programem.		
12.	Czy zawarto umowę w oparciu i przepisy ustawy Prawo oświatowe: Art. 121a. [Staż uczniowski] 3. Osoba fizyczna, osoba prawna albo jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, zwane dalej "podmiotem przyjmującym na staż uczniowski", zawiera z uczniem albo rodzicami niepełnoletniego ucznia, w formie pisemnej, umowę o staż uczniowski?		
13.	Czy podmiot przyjmujący na staż uczniowski i dyrektor szkoły, w uzgodnieniu z uczniem albo rodzicem niepełnoletniego ucznia, ustaliły zakres treści nauczania oraz dobowy i tygodniowy wymiar czasu odbywania stażu uczniowskiego? (Ustalając zakres treści nauczania wskazuje się, w jakim zakresie uczeń po zrealizowaniu tych treści zostanie zwolniony z obowiązku odbycia praktycznej nauki zawodu. Ustalenia te stanowią załącznik do umowy o staż uczniowski.)		
14.	Czy podmiot przyjmujący na staż uczniowski i dyrektor szkoły wskazały, że do stażu uczniowskiego nie mają zastosowania przepisy prawa pracy, z wyjątkiem przepisów art. 183a-183e, art. 131 § 1, art. 132 § 1, art. 133 § 1, art. 134, art. 1517, art. 204 i art. 232 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy, z zastrzeżeniem przepisów ust. 12-14?		
15.	Czy podmiot przyjmujący na staż uczniowski zapewnia uczniowi stanowisko pracy wyposażone w niezbędne urządzenia, sprzęt, narzędzia, materiały i dokumentację techniczną, uwzględniające wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy, a także bezpieczne i higieniczne warunki odbywania stażu uczniowskiego na zasadach dotyczących pracowników określonych w odrębnych przepisach, w tym w zależności od rodzaju zagrożeń związanych z odbywaniem tego stażu - odpowiednie środki ochrony indywidualnej?		
16.	Czy zastosowano oświadczenia dla opiekunów i przepis prawa zakazujący powierzania prowadzenia praktycznej nauki zawodu osobom skazanym za umyślne przestępstwa, m.in. umyślne przestępstwo przeciwko życiu i zdrowiu, przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości, przestępstwo przeciwko rodzinie i opiece?		
17.	Czy uzgodniono sposób opisu dokumentu kończącego staż? (Podmiot przyjmujący na staż uczniowski jest obowiązany wystawić na piśmie zaświadczenie o odbyciu stażu uczniowskiego, które określa w szczególności okres odbytego stażu uczniowskiego, rodzaj realizowanych zadań i umiejętności nabyte w czasie odbywania stażu uczniowskiego.)		
18.	Po odbyciu stażu uczniowie otrzymują zaświadczenie, którego wzór określa rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 12.08.2019 r. w sprawie wzoru zaświadczenia o odbyciu stażu uczniowskiego. ¹¹		

Za pośrednictwem tej metody badawczej mamy nadzieję poznać zdanie środowiska szkolnego oraz pracodawców i na tej podstawie dokonać oceny wdrożenia zasad ram jakości staży.

¹¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 2019 r. w sprawie wzoru zaświadczenia o odbyciu stażu uczniowskiego (Dz.U. 2019 poz. 1583 ze zm.)

(PRN 02) Metryczka do narzędzia zasad jakości kształcenia praktycznego dla ucznia

Imię i nazwisko ucznia	
Klasa/Nazwa i adres szkoły	
Nazwa zawodu	
Nazwa i adres podmiotu przyjmującego ucznia na staż	
Czas trwania stażu	
Osoba sporządzająca/funkcja	

Data, podpis osoby sporządzającej (PRN 02)

Informacje dodatkowe opisujące podmiot przyjmujący ucznia na staż.

Ustawa Prawo oświatowe, art. 121a. [Staż uczniowski]

1. W celu ułatwienia uzyskiwania doświadczenia i nabywania umiejętności praktycznych niezbędnych do wykonywania pracy w zawodzie, w którym kształcą się uczniowie technikum i uczniowie branżowej szkoły I stopnia niebędący młodocianymi pracownikami, mogą w okresie nauki odbywać staż w rzeczywistych warunkach pracy, zwany dalej "stażem uczniowskim".

3. Osoba fizyczna, osoba prawna albo jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, zwane dalej "podmiotem przyjmującym na staż uczniowski", zawiera z uczniem albo rodzicami niepełnoletniego ucznia, w formie pisemnej, umowę o staż uczniowski.

KSZTAŁCENIE U PRACODAWCY

Nawiązanie współpracy odpowiednio z pracodawcą lub osobą prowadzącą indywidualne gospodarstwo rolne, których działalność jest związana z danym *zawodem* lub branżą – dotyczy technikum, branżowej szkoły I stopnia i szkoły policealnej. Nie dotyczy branżowej szkoły II stopnia

- Umowa, porozumienie lub ustalenia

- art. 68 ust. 7 pkt 1 u.p.o.¹²

Nawiązanie współpracy powinno być potwierdzone umową, porozumieniem lub ustaleniami. Jednakże ustawodawca nie doprecyzował w jakiej to ma być formie. Współpraca nawiązana w związku z wprowadzeniem nowego *zawodu* obejmuje co najmniej jeden cykl kształcenia w tym *zawodzie*.

- art. 68 ust. 7c u.p.o.

Współpraca może polegać na:

¹² Ustawa z 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1082)

- tworzeniu klas patronackich;
- przygotowaniu propozycji programu nauczania zawodu;
- realizacji kształcenia zawodowego, w tym praktycznej nauki zawodu;
- wyposażeniu warsztatów lub pracowni szkolnych;
- organizacji egzaminu zawodowego;
- doskonaleniu nauczycieli kształcenia zawodowego, w tym organizowaniu szkoleń branżowych;
- realizacji doradztwa zawodowego i promocji kształcenia zawodowego.

Powyższy wykaz jest tylko propozycją, nie stanowi katalogu zamkniętego, szkoły mogą nawiązać współpracę w dowolnym obszarze związanym z kształceniem w danym zawodzie lub branżą, do której ten zawód należy.

6.5. Samoocena kompetencji zawodowych - Arkusz pomiaru kompetencji ucznia przyjętego na staż (KPT 01)

Szanowny Stażysto,

podczas nauki w technikum realizujesz program, który zakłada, że technik transportu drogowego powinien być przygotowany do wykonywania zadań zawodowych:

1. *W zakresie kwalifikacji TDR.01. Eksploatacja środków transportu drogowego:*
 - 1) *przygotowania do kierowania pojazdami samochodowymi w zakresie niezbędnym do uzyskania prawa jazdy kategorii B, C oraz kwalifikacji wstępnej;*
 - 2) *oceny stanu technicznego środków transportu drogowego;*
 - 3) *wykonywania prac związanych z obsługą środków transportu drogowego;*
 - 4) *wykonywania prac związanych z przewozem drogowym rzeczy.*
2. *W zakresie kwalifikacji TDR.02. Organizacja przewozu środkami transportu drogowego:*
 - 1) *planowania i organizowania prac dotyczących przewozu drogowego osób oraz ładunków;*
 - 2) *prowadzenia dokumentacji dotyczącej przewozu drogowego osób i ładunków;*
 - 3) *przygotowania do kierowania pojazdami samochodowymi w zakresie niezbędnym do uzyskania prawa jazdy kategorii C+E.*

Prosimy o dokonanie samooceny stopnia osiągnięcia na obecnym etapie nauczania oczekiwanych efektów uczenia się w zawodzie, poprzez zaznaczenie odpowiedniego poziomu dla każdego z zapisów. Pozwoli to opiekunowi rozpoznać Twoje możliwości i uwzględnić w sposób szczególny potrzeby rozwoju niektórych kompetencji.

Kwalifikacja TDR.01. Eksploatacja środków transportu drogowego			Wskaźniki/skala rozwoju kompetencji				
Obszar kompetencji	Definicja obszaru – umiejętność:	Nabyte umiejętności i kompetencje Potrafię:	1	2	3	4	5
1. BHP	nabywanie nawyków i organizowanie stanowiska pracy zgodnie z wymaganiami bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisów prawa dotyczących ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska oraz stosowanie środków ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania prac;	- organizować stanowisko pracy do wykonywania zadań zawodowych zgodnie z wymaganiami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska;					
		- posłużyć się sprzętem technicznym w transporcie zgodnie z wymaganiami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska;					
		- wykonać zadania zawodowe z wykorzystaniem środków ochrony indywidualnej i zbiorowej;					
		- stosować się do przedstawionych informacji na znakach zakazu, nakazu, ostrzegawczych, ewakuacyjnych, ochrony przeciwpożarowej oraz sygnałów alarmowych w miejscu pracy;					
		- utrzymywać ład i porządek na stanowisku pracy.					
2 M.1. Przygotowanie do wykonywania zadań zawodowych	wykonywanie prostych połączeń rozłącznych i nierozłącznych części maszyn; wykonywanie prac związanych z obróbką ręczną materiałów oraz posługiwanie się dokumentacją techniczno-eksploatacyjną środków transportu drogowego;	- dobrać rodzaje połączeń rozłącznych i nierozłącznych zależnie od cech konstrukcyjnych maszyn i urządzeń;					
		- wykonać połączenie rozłączne elementów części maszyn;					
		- wykonać połączenie nierozłączne elementów części maszyn;					
		- korzystać z dokumentacji technicznej środków transportu drogowego;					
		- dobrać rodzaj dokumentacji technicznej do wykonywanych czynności obsługowo naprawczych środków transportu drogowego;					
		- posługiwać się dokumentacją eksploatacyjną środka transportu drogowego;					
		- wypełnić dokumentację eksploatacyjną środka transportu drogowego.					
3 M.2. Obsługiwanie środków transportu drogowego	obsługiwanie eksploatowanych środków transportu drogowego, podzespołów i zespołów	- ocenić stan techniczny środków transportu drogowego w zakresie realizacji zadań transportowych;					
		- rozpoznać objawy zużycia części maszyn i urządzeń;					
		- sprawdzić działanie hamulca roboczego i awaryjnego (postojowego);					

pojazdów samochodowych;	- sprawdzić szczelność układów i mechanizmów pojazdu;								
	- sprawdzić sprawność połączeń elektrycznych;								
	- sprawdzić oświetlenie i elementy sygnalizacji;								
	- sprawdzić działanie poszczególnych układów, zespołów i podzespołów pojazdu;								
	- sprawdzić poziom płynów eksploatacyjnych pojazdu;								
	- ocenić stan ogumienia pojazdu;								
	- sprawdzić wyposażenie dodatkowe (gaśnicę, trójkąt);								
	- sprawdzić czystość pojazdu oraz obowiązkowe oznaczenia;								
	- rozpoznać uszkodzenia podzespołów i zespołów środków transportu;								
	- ocenić stan techniczny podzespołów i zespołów środków transportu na podstawie badania organoleptycznego;								
	- ocenić stan techniczny zespołów i podzespołów środków transportu drogowego na podstawie wyników badań diagnostycznych;								
	- ocenić wskazania przyrządów kontrolno-pomiarowych;								
	- rozpoznać usterki powstałe w trakcie kierowania pojazdem;								
	- usunąć drobne usterki instalacji elektrycznej;								
	- usunąć drobne usterki układu napędowego;								
	- usunąć drobne usterki mechaniczne;								
	- obsłużyć systemy i urządzenia bezpieczeństwa czynnego pojazdu;								
	- obsłużyć układy nadzorujące prędkość i odległość między pojazdami;								
	- obsłużyć układ ostrzegania przed niezamierzoną zmianą pasa ruchu i sygnalizację nadmiernego zmęczenia kierowcy;								
	- przeprowadzić niezbędne czynności kalibracyjne w celu przywrócenia sprawności po stwierdzeniu błędu za pomocą pomiarów diagnostycznych;								
	- posługiwać się bazami danych części zamiennych i materiałów eksploatacyjnych;								
	- dobierać części zamienne oraz materiały eksploatacyjne odpowiednio do potrzeb naprawczych i eksploatacyjnych;								

			- wymienić czynności związane z naprawą i konserwacją środków transportu drogowego.					
		planowanie czynności związanych z obsługą i prowadzeniem zespołów pojazdów C+E;	- wykonać czynności związane z obsługą i prowadzeniem zespołów pojazdów w zakresie niezbędnym do uzyskania prawa jazdy kategorii C+E;					
			- przeprowadzać obsługę codzienną zespołu pojazdów;					
			- przeprowadzać obsługę sezonową zespołu pojazdów;					
			- wykonać obsługę techniczną zespołu pojazdów;					
			- przeprowadzać obsługę konserwacyjną zespołu pojazdów.					
4	M.3. Użytkowanie środków transportu drogowego	ustalenie parametrów techniczno-eksploatacyjnych, i obsługiwanie urządzeń kontrolno-pomiarowych środków transportu drogowego, rozmieszczanie, mocowanie i zabezpieczanie ładunków oraz planowanie wykonywania usług transportowych;	- określić parametry użytkowe środka transportu oraz jego możliwości do wykonywania przewozów ładunków;					
			- stosować przepisy prawa w zakresie warunków technicznych pojazdów oraz ich niezbędnego wyposażenia;					
			- określić ładowność wybranego środka transportu oraz jego dopuszczalne parametry ładunkowe;					
			- przestrzegać zasad zachowania dopuszczalnej masy całkowitej pojazdu;					
			- określić zależności pomiędzy dopuszczalną masą całkowitą a trasą przejazdu środka transportowego;					
			- używać urządzeń pomocniczych stosowanych w środkach transportu drogowego;					
			- dobierać urządzenia pomocnicze stosowane w środkach transportu drogowego;					
			- interpretować wskazania urządzeń kontrolno-pomiarowych stosowanych w środkach transportu drogowego;					
			- posługiwać się tachografem;					
			- analizować monitoring oraz systemy lokalizacji i nawigacji pojazdów.					
			- obliczyć podstawowe parametry związane z rozmieszczeniem ładunków;					
			- dobierać sposób rozmieszczenia ładunków w środkach transportu drogowego;					
			- dobierać odpowiednie techniki mocowania oraz zabezpieczania ładunku;					
			- ocenić stopień zużycia urządzeń do mocowania oraz zabezpieczania ładunku;					
		- określić możliwości wykonania usługi transportowej;						
		- przygotować dokumenty przewozowe;						

			- wykonać usługę transportową zgodnie ze zleceniem.					
5	JOZ	stosowanie słownictwa technicznego i komunikowania się w języku obcym;	- posłużyć się ustnie językiem obcym w rozmowie podczas realizacji zadań zawodowych; - komunikować proste pisemne informacje dotyczące czynności zawodowych (np. napisy, broszury, instrukcje obsługi, przewodniki, dokumentację zawodową).					
6	KPS	nabywanie kompetencji społecznych i uczenia się.	- wykonać zadania zawodowe podczas uczenia się stosując zasady kultury i etyki; - zainicjować i wprowadzić nowe rozwiązania podczas realizacji zadań zawodowych; - komunikować się z innymi uczestnikami podczas realizacji zadań zawodowych, zgodnie z przyjętymi normami; - realizować zadania zawodowe we współpracy z innymi uczestnikami procesu pracy.					

Kwalifikacja TDR.02. Organizacja przewozu środkami transportu drogowego

7	M4. Organizowanie przewozu towarów i ładunków	planowanie i organizowanie prac dotyczących przewozu drogowego oraz analizowanie kosztów usługi przewozu towarów i ładunków;	- omawiać procesy i systemy transportowe ładunków; - analizować sieć: drogową, kolejową, lotniczą, tabor pojazdów, stacje obsługi ruchu towarowego, stacje i przystanki postojowe, urządzenia zabezpieczenia ruchu; - stosować mierniki efektywności pracy pojazdu; - przygotować plan przebiegu procesu transportowego; - omawiać przepisy prawa dotyczące użytkowania środków transportu; - dobierać środki transportu drogowego w zależności od przewożonego ładunku; - określać wrażliwość i podatność techniczną ładunków; - dobierać optymalne opakowania towarów; - określać wrażliwość ładunków na warunki wynikające z masy objętości i kształtu przewożonego towaru; - określać strefy bezpieczeństwa wokół pojazdu podczas jazdy, załadunku i rozładunku; - stosować oznakowanie ładunku i środka transportu; - określać zakres odpowiedzialności materialnej, osobistej i solidarnej za powierzone mienie;					
---	---	--	---	--	--	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> - planować rozmieszczenie ładunków w środkach transportu drogowego; - sporządzać dokumentację przewozową; - posługiwać się kalkulatorami internetowymi kosztów transportowych; - analizować wpływ na cenę za jeden km: ilości kilometrów, ceny paliwa, opłat e-TOLL, podatków, kosztów ubezpieczeń, amortyzacji i kosztów pracy, pozostałych materiałów eksploatacyjnych i opon; - analizować wartość kosztu przewozu jednego metra sześciennego towaru w zależności od rodzaju samochodu, objętości ładunku, masy towaru oraz wartości przewożonego mienia; - określać cenę wykonywanej operacji transportowej, w tym poziom marży kształtującej ekonomiczną opłacalność wykonywanych operacji; - wskazać warunki i tryb uzyskania certyfikatów w międzynarodowym transporcie drogowym zwierząt; - podać wymagania wobec kierowców wykonujących przewóz drogowy zwierząt; - sporządzać dokumentację związaną z przewozem zwierząt; - opracować parametry zestawu umożliwiającego przewóz danego ładunku; - planować wyposażenie, oznakowanie i zabezpieczenie zestawu do przewozu rzeczy; - uzasadniać wybór trasy przejazdu oraz wskazuje trasy alternatywne; - analizować koszty wykonania usługi transportowej z uwzględnieniem kosztów, czasu, zabezpieczenia przewozu realizowanego na trasach alternatywnych; - przygotować plan działań na każdy dzień transportu; - koordynować zaplanowaną usługę transportu tradycyjnego i nienormatywnego. 					
8	M5. Organizowanie transportu drogowego osób	planowanie i organizowanie prac dotyczących przewozu drogowego osób;	<ul style="list-style-type: none"> - wskazać zadania przewoźnika; - analizować wybór transportu okazjonalnego, regularnego, regularnego specjalnego lub na potrzeby własne przewozu osób; - analizować wpływ rytmiczności, punktualności, dostępności i 					

			<p>częstotliwości przewozu osób na wybór środka transportu;</p> <p>- obliczać podstawowe parametry przewozowe osób;</p> <p>- określać oczekiwania klientów;</p> <p>- wskazać zależność czasu, prędkości i niezawodności podczas przewozu osób;</p> <p>- analizować łatwość zakupu biletu, możliwość wypoczynku podczas podróży, wyboru odpowiedniego standardu przystanków;</p> <p>- analizować wpływ informacji, łatwości wsiadania i wysiadania oraz kultury obsługi na jakość świadczonej usługi;</p> <p>- tworzyć dokumenty dotyczące obsługi podróżnych;</p> <p>- korzystać z map, przewodników, ofert biur podróży, informatorów;</p> <p>- przygotować oferty usług dla podróżnych;</p> <p>- obsługiwać pasażerów zgodnie z obowiązującymi procedurami, także w sytuacjach kryzysowych;</p> <p>- podejmować działania związane z przewozem osób chorych, niepełnosprawnych i wymagających szczególnej opieki;</p> <p>- opracować parametry środków transportu umożliwiających przewóz osób;</p> <p>- planować wyposażenie, oznakowanie i zabezpieczenie zestawu do przewozu osób;</p> <p>- uzasadnić wybór trasy i przystanków podczas przewozu osób;</p> <p>- analizować alternatywne trasy przejazdu z uwzględnieniem kosztów, czasu, zabezpieczenia przewozu oraz zminimalizowania ryzyka;</p> <p>- analizować koszty wykonania usługi transportowej;</p> <p>- przygotować plan działań na każdy dzień transportu;</p> <p>- ubezpieczyć przewóz osób;</p> <p>- obsługiwać pasażerów korzystających ze środków transportu drogowego na liniach regularnych.</p>						
9	OMZ	nabywania kompetencji organizacji małych zespołów.	<p>- ustalać kolejność wykonywania zadań zgodnie z harmonogramem prac;</p> <p>- udzielać wskazówek w celu prawidłowego wykonania przydzielonych zadań;</p> <p>- wprowadzać realne rozwiązania techniczne i organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakości pracy;</p> <p>- działać skutecznie jako członek zespołu</p>						

		- pełnić różne role współpracując w zespole.					
--	--	--	--	--	--	--	--

Uwaga: Moduły KPS i JOZ są realizowane w ramach obu kwalifikacji. Uczeń realizując staż tylko w zakresie kwalifikacji TDR.02. Organizacja przewozu środkami transportu drogowego, proszony jest o uwzględnienie w samoocenie tych modułów.

Zakres podawanych informacji należy dostosować do ustalonego obszaru kształcenia w trakcie stażu, w zależności od ilości godzin i możliwości realizacji treści w podmiocie przyjmującym ucznia na staż.

Legenda- poziom:

Brak kompetencji A(1)	Brak przyswojenia danej kompetencji. Brak pożądanych zachowań, popełnianie błędów, wyraźna nieumiejętność radzenia sobie z zadaniami wymagającymi danej kompetencji i w podejmowanych działaniach.
Uczący się B(2)	Przyswojenie kompetencji w stopniu podstawowym. Jest ona wykorzystywana w sposób nieregularny. Wymagane jest aktywne wsparcie i nadzór ze strony bardziej doświadczonych osób.
Dobry C(3)	Kompetencja przyswojona w stopniu dobrym – samodzielne i poprawne wykonywanie większości zadań wymagających danej kompetencji, problemy z zadaniami o wyższym stopniu trudności występujące podczas praktycznego ich wykorzystania i w trakcie realizacji zadań zawodowych, błędy w przypadku nowych, niestandardowych sytuacji.
Bardzo dobry D(4)	Kompetencja przyswojona w stopniu bardzo dobrym, pozwalającym na bardzo dobrą realizację zadań z danego zakresu oraz przekazywanie innych własnych doświadczeń, bezbłędna realizacja zadań, radzenie sobie również z trudnymi zadaniami. Przejawianie pozytywnych zachowań opisujących daną kompetencję; w sposób płynny, radzi sobie z trudnymi zadaniami, również w niestandardowych sytuacjach.
Wybitny E(5)	Kompetencja przyswojona w stopniu doskonałym. Zdolność do twórczego wykorzystania i rozwijania wiedzy, umiejętności i postaw właściwych dla danego zakresu działań. ¹³ Wysoki poziom automatyzmu wykonywanych czynności. Przejawianie nowych zachowań z zakresu danej kompetencji, wyznaczanie w tym obszarze tendencji i trendów.

(KPT 01) Metryczka do narzędzia zasad jakości kształcenia praktycznego dla ucznia

Imię i nazwisko ucznia	
Klasa/Nazwa i adres szkoły	
Nazwa zawodu	
Nazwa i adres podmiotu przyjmującego ucznia na staż	
Czas trwania stażu	
Osoba sporządzająca/funkcja	

Data, podpis osoby sporządzającej - **Arkusz pomiaru kompetencji ucznia przyjętego na staż (KPT 01)**

¹³ Źródło: G. Filipowicz, „Pracownik wyskalowany czyli metody i narzędzia pomiaru kompetencji” Personel 1-31 lipca 2002, Warszawa, s. 26

6.6. Refleksje ucznia po stażu - Arkusz wywiadu (DKEW 01)

Lp.	Weryfikowane postępowanie – ocena organizacji stażu	TAK	NIE
1	Czy podmiot przyjmujący Ciebie na staż uczniowski zapewnił dostęp do stanowisk wyposażonych nowocześnie?		
2	Czy odbyłeś przeszkolenie w zakresie BHP przed dopuszczeniem Ciebie do pracy?		
3	Czy zostałeś zapoznany z obowiązującymi w zakładzie przepisami, regulaminami?		
4	Czy otrzymałeś niezbędne, konieczne do pracy środki ochrony indywidualnej?		
5	Czy szkoła zapoznała Ciebie z programem stażu?		
6	Czy opiekun stażu zapoznał Cię z zadaniami, które obejmował staż?		
7	Czy pomagali Tobie w pracach inni pracownicy z działu, itp.?		
8	Czy uciążliwym było prowadzenie dokumentacji stażu?		
9	Czy staż spełnił Twoje oczekiwania?		
10	Czy program stażu został zrealizowany w wybranym zakresie?		
11	Czy nabyłaś/eś nowe umiejętności?		
12	Czy chciałabyś/byś podjąć pracę w podmiocie, gdzie realizowany był staż uczniowski?		
13	Na jakim stanowisku i z użyciem jakich narzędzi praca była najciekawsza?		

(DKEW 01) Metryczka do narzędzia zasad jakości kształcenia praktycznego dla ucznia

Imię i nazwisko ucznia	
Klasa/Nazwa i adres szkoły	
Nazwa zawodu	
Nazwa i adres podmiotu przyjmującego ucznia na staż	
Czas trwania stażu	

Data, podpis osoby sporządzającej (DKEW 01)

6.7. Stopień wykorzystania programu stażu i wzorów dokumentów - Checklista przydatności programu stażu i wzorów dokumentów (DKEW 05)

Badanie ewaluacyjne, w końcowym etapie stażu, ma na celu określenie stopnia wykorzystania programu stażu i wzorów dokumentów dla potrzeb realizacji stażu.

Proszą o zaznaczenie pola znakiem po stwierdzeniu, że dany element z programu stażu był stosowany.

Uwaga: Przy wypełnianiu checklisty elektronicznie należy pole wskazać kursorem i kliknąć na nie, kolejne kliknięcia zdejmują zaznaczenie pola.

- Podstawowe informacje o zawodzie.
- Cele ogólne realizacji stażu uczniowskiego w przedsiębiorstwie.
- Rozwiązania organizacyjne w zakresie realizacji staży uczniowskich w przedsiębiorstwie.
- Sposób angażowania szkoły, kierowników szkolenia praktycznego, nauczycieli w realizację stażu uczniowskiego w przedsiębiorstwie.
- Wymagania kwalifikacyjne opiekuna stażu uczniowskiego.
- Planowanie realizacji praktycznej nauki zawodu, w zakresie staży uczniowskich, w przedsiębiorstwie z opisem nabytych umiejętności i kompetencji na stanowiskach pracy w zakresie modułów i jednostek modułowych.
- Wyposażenie dydaktyczne niezbędne do realizacji praktycznej nauki zawodu w zakresie staży uczniowskich w przedsiębiorstwie.
- Ewaluacja realizacji praktycznej nauki zawodu w zakresie staży uczniowskich w przedsiębiorstwie i szkole.
- Wykaz proponowanej literatury.
- Wniosek do dyrektora szkoły o odbycie stażu uczniowskiego.
- Wniosek do przedsiębiorstwa o wyrażenie zgody na odbycie stażu uczniowskiego w przedsiębiorstwie.
- Wzór umowy o staż uczniowski.
- Regulamin stażu uczniowskiego – wzór.
- Lista obecności ucznia odbywającego staż uczniowski – wzór.
- Wzór dzienniczka z przebiegu stażu uczniowskiego.
- Wzór zaświadczenia o odbyciu stażu uczniowskiego.
- Wzór wniosku do dyrektora szkoły o zwolnienie z obowiązku odbycia praktycznej nauki zawodu w całości lub w części określonych efektów na podstawie odbytego stażu.
- Wykaz efektów kształcenia dla zawodu z rozporządzenia w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach.
- Regulamin stażu uczniowskiego był przestrzegany przez ucznia.
- Dyscyplina pracy ucznia nie budziła większych zastrzeżeń.
- Uczeń był zaangażowany w stawiane zadania podczas stażu uczniowskiego.

Proszę o ewentualne podanie wskazania do programu w celu ułatwienia korzystania z programu przez opiekuna stażu i ucznia odbywającego staż?

.....

.....

Metryczka do checklisty

Imię i nazwisko ucznia realizującego staż	
Nazwa szkoły, w której uczy się stażysta/klasa	
Nazwa i numer zawodu	
Nazwa kwalifikacji, z której są realizowane efekty kształcenia podczas stażu	
Nazwa podmiotu, w którym uczeń odbywał staż i miejsce jego realizacji	
Opiekun stażu	
Okres stażu	
Osoba wypełniająca checklistę/funkcja	

Data i podpis osoby sporządzające checklistę

6.8. Samoocena stażu przez ucznia - Arkusz pomiaru kompetencji ucznia po zakończeniu stażu (DKEW 02)

Szanowny Stażysto,
podczas stażu realizowałeś/eś program, który uwzględniał efekty kształcenia programu zawodu technika transportu drogowego realizowanego w technikum, który opisuje sposób Twojego przygotowania do wykonywania zadań zawodowych:

1. W zakresie kwalifikacji TDR.01. Eksploatacja środków transportu drogowego:
 - 1) przygotowania do kierowania pojazdami samochodowymi w zakresie niezbędnym do uzyskania prawa jazdy kategorii B, C oraz kwalifikacji wstępnej;
 - 2) oceniania stanu technicznego środków transportu drogowego;
 - 3) wykonywania prac związanych z obsługą środków transportu drogowego;
 - 4) wykonywania prac związanych z przewozem drogowym rzeczy.
2. W zakresie kwalifikacji TDR.02. Organizacja przewozu środkami transportu drogowego:
 - 1) planowania i organizowania prac dotyczących przewozu drogowego osób oraz ładunków;
 - 2) prowadzenia dokumentacji dotyczącej przewozu drogowego osób i ładunków;

3) przygotowania do kierowania pojazdami samochodowymi w zakresie niezbędnym do uzyskania prawa jazdy kategorii C+E.

Po zakończeniu stażu powinieneś spotkać się z opiekunem stażu w miejscu świadczenia pracy, aby omówić swój staż. Rozmowa powinna wskazać Tobie osiągnięte lub pożądane wyniki Twojego stażu. Postaraj się pozyskać dla siebie informacje zwrotne na temat mocnych i słabych stron, a następnie dokonaj samooceny.

Prosimy o określenie stopnia osiągnięcia oczekiwanych efektów uczenia się w zawodzie po ukończeniu stażu z uwzględnieniem nauki w szkole. Należy zaznaczyć odpowiedni poziomu dla każdego z zapisów. Rzetelne odpowiedzi pozwolą nauczycielom szkoły uwzględnić Twoje możliwości i potrzeby uzupełnienia rozwoju niektórych kompetencji, w celu osiągnięcia dużej skuteczności uczenia się w zawodzie.

Kwalifikacja TDR.01. Eksploatacja środków transportu drogowego			Wskaźniki/skala rozwoju kompetencji				
Obszar kompetencji	Definicja obszaru – umiejętność:	Nabyte umiejętności i kompetencje Potrafię:	1	2	3	4	5
1. BHP (M.1.JM.1.)	nabywanie nawyków i organizowanie stanowiska pracy zgodnie z wymaganiami bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisów prawa dotyczących ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska oraz stosowanie środków ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania prac;	- organizować stanowisko pracy do wykonywania zadań zawodowych zgodnie z wymaganiami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska;					
		- posłużyć się sprzętem technicznym w transporcie zgodnie z wymaganiami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska;					
		- wykonać zadania zawodowe z wykorzystaniem środków ochrony indywidualnej i zbiorowej;					
		- stosować się do przedstawionych informacji na znakach zakazu, nakazu, ostrzegawczych, ewakuacyjnych, ochrony przeciwpożarowej oraz sygnałów alarmowych w miejscu pracy;					
		- utrzymywać ład i porządek na stanowisku pracy.					
2 M.1. Przygotowanie do wykonywania zadań zawodowych	wykonywanie prostych połączeń rozłącznych i nierozłącznych części maszyn; wykonywanie prac związanych z obróbką ręczną materiałów oraz posługiwanie się dokumentacją techniczno-eksploatacyjną	- dobrać rodzaje połączeń rozłącznych i nierozłącznych zależnie od cech konstrukcyjnych maszyn i urządzeń;					
		- wykonać połączenie rozłączne elementów części maszyn;					
		- wykonać połączenie nierozłączne elementów części maszyn;					
		- korzystać z dokumentacji technicznej środków transportu drogowego;					
		- dobrać rodzaj dokumentacji technicznej do wykonywanych czynności obsługowo-naprawczych środków transportu drogowego;					

		środków transportu drogowego;	- posługiwać się dokumentacją eksploatacyjną środka transportu drogowego;					
			- wypełnić dokumentację eksploatacyjną środka transportu drogowego.					
3	M.2. Obsługiwanie środków transportu drogowego	obsługiwanie eksploatowanych środków transportu drogowego, podzespołów i zespołów pojazdów samochodowych;	- ocenić stan techniczny środków transportu drogowego w zakresie realizacji zadań transportowych;					
			- rozpoznać objawy zużycia części maszyn i urządzeń;					
			- sprawdzić działanie hamulca roboczego i awaryjnego (postojowego);					
			- sprawdzić szczelność układów i mechanizmów pojazdu;					
			- sprawdzić sprawność połączeń elektrycznych.					
			- sprawdzić oświetlenie i elementy sygnalizacji;					
			- sprawdzić działanie poszczególnych układów, zespołów i podzespołów pojazdu;					
			- sprawdzić poziom płynów eksploatacyjnych pojazdu;					
			- ocenić stan ogumienia pojazdu;					
			- sprawdzić wyposażenie dodatkowe (gaśnicę, trójkąt);					
			- sprawdzić czystość pojazdu oraz obowiązkowe oznaczenia;					
			- rozpoznać uszkodzenia podzespołów i zespołów środków transportu;					
			- ocenić stan techniczny podzespołów i zespołów środków transportu na podstawie badania organoleptycznego;					
			- ocenić stan techniczny zespołów i podzespołów środków transportu drogowego na podstawie wyników badań diagnostycznych;					
			- ocenić wskazania przyrządów kontrolno-pomiarowych;					
			- rozpoznać usterki powstałe w trakcie kierowania pojazdem;					
			- usunąć drobne usterki instalacji elektrycznej;					
			- usunąć drobne usterki układu napędowego;					
			- usunąć drobne usterki mechaniczne;					
			- obsłużyć systemy i urządzenia bezpieczeństwa czynnego pojazdu;					
			- obsłużyć układy nadzorujące prędkość i odległość między pojazdami;					
			- obsłużyć układ ostrzegania przed niezamierzoną zmianą pasa ruchu i					

			<ul style="list-style-type: none"> - sygnalizację nadmiernego zmęczenia kierowcy; - przeprowadzić niezbędne czynności kalibracyjne w celu przywrócenia sprawności po stwierdzeniu błędu za pomocą pomiarów diagnostycznych; - posługiwać się bazami danych części zamiennych i materiałów eksploatacyjnych; - dobierać części zamienne oraz materiały eksploatacyjne odpowiednio do potrzeb naprawczych i eksploatacyjnych; - wymienić czynności związane z naprawą i konserwacją środków transportu drogowego. 						
		planowanie czynności związanych z obsługą i prowadzeniem zespołów pojazdów C+E;	<ul style="list-style-type: none"> - wykonać czynności związane z obsługą i prowadzeniem zespołów pojazdów w zakresie niezbędnym do uzyskania prawa jazdy kategorii C+E; - przeprowadzać obsługę codzienną zespołu pojazdów; - przeprowadzać obsługę sezonową zespołu pojazdów; - wykonać obsługę techniczną zespołu pojazdów; - przeprowadzać obsługę konserwacyjną zespołu pojazdów. 						
4	M.3. Użytkowanie środków transportu drogowego	ustalanie parametrów techniczno-eksploatacyjnych, i obsługiwanie urządzeń kontrolno-pomiarowych środków transportu drogowego, rozmieszczanie, mocowanie i zabezpieczanie ładunków oraz planowanie wykonywania usług transportowych;	<ul style="list-style-type: none"> - określić parametry użytkowe środka transportu oraz jego możliwości do wykonywania przewozów ładunków; - stosować przepisy prawa w zakresie warunków technicznych pojazdów oraz ich niezbędnego wyposażenia; - określić ładowność wybranego środka transportu oraz jego dopuszczalne parametry ładunkowe; - przestrzegać zasad zachowania dopuszczalnej masy całkowitej pojazdu; - określić zależności pomiędzy dopuszczalną masą całkowitą a trasą przejazdu środka transportowego; - używać urządzeń pomocniczych stosowanych w środkach transportu drogowego; - dobierać urządzenia pomocnicze stosowane w środkach transportu drogowego; - interpretować wskazania urządzeń kontrolno-pomiarowych stosowanych w środkach transportu drogowego; - posługiwać się tachografem; - analizować monitoring oraz systemy lokalizacji i nawigacji pojazdów; 						

			<ul style="list-style-type: none"> - obliczyć podstawowe parametry związane z rozmieszczeniem ładunków; - dobierać sposób rozmieszczenia ładunków w środkach transportu drogowego; - dobierać odpowiednie techniki mocowania oraz zabezpieczania ładunku; - ocenić stopień zużycia urządzeń do mocowania oraz zabezpieczania ładunku; - określić możliwości wykonania usługi transportowej; - przygotować dokumenty przewozowe; - wykonać usługę transportową zgodnie ze zleceniem. 						
5	JOZ	stosowanie słownictwa technicznego i komunikowania się w języku obcym;	<ul style="list-style-type: none"> - posłużyć się ustnie językiem obcym w rozmowie podczas realizacji zadań zawodowych; - komunikować proste pisemne informacje dotyczące czynności zawodowych (np. napisy, broszury, instrukcje obsługi, przewodniki, dokumentację zawodową). 						
6	KPS	Nabywanie kompetencji społecznych i uczenia się.	<ul style="list-style-type: none"> - wykonać zadania zawodowe podczas uczenia się stosując zasady kultury i etyki; - zainicjować i wprowadzić nowe rozwiązania podczas realizacji zadań zawodowych; - komunikować się z innymi uczestnikami podczas realizacji zadań zawodowych zgodnie z przyjętymi normami; - realizować zadania zawodowe we współpracy z innymi uczestnikami procesu pracy. 						

Kwalifikacja TDR.02. Organizacja przewozu środkami transportu drogowego

7	M4. Organizowanie przewozu towarów i ładunków	planowanie i organizowanie prac dotyczących przewozu drogowego oraz analizowanie kosztów usługi przewozu towarów i ładunków;	<ul style="list-style-type: none"> - omawiać procesy i systemy transportowe ładunków; - analizować sieć: drogową, kolejową, lotniczą, tabor pojazdów, stacje obsługi ruchu towarowego, stacje i przystanki postojowe, urządzenia zabezpieczenia ruchu; - stosować mierniki efektywności pracy pojazdu; - przygotować plan przebiegu procesu transportowego; - omawiać przepisy prawa dotyczące użytkowania środków transportu; - dobierać środki transportu drogowego w zależności od przewożonego ładunku; - określać wrażliwość i podatność techniczną ładunków; - dobierać optymalne opakowania towarów; 						
---	--	--	---	--	--	--	--	--	--

	- określać wrażliwość ładunków na warunki wynikające z masy objętości i kształtu przewożonego towaru;				
	- określać strefy bezpieczeństwa wokół pojazdu podczas jazdy, załadunku i rozładunku;				
	- stosować oznakowanie ładunku i środka transportu;				
	- określać zakres odpowiedzialności materialnej, osobistej i solidarnej za powierzone mienie;				
	- planować rozmieszczenie ładunków w środkach transportu drogowego;				
	- sporządzać dokumentację przewozową;				
	- posługiwać się kalkulatorami internetowymi kosztów transportowych;				
	- analizować wpływ na cenę za jeden km: ilości kilometrów, ceny paliwa, opłat e-Toll, podatków, kosztów ubezpieczeń, amortyzacji i kosztów pracy, pozostałych materiałów eksploatacyjnych i opon;				
	- analizować wartość kosztu przewozu jednego metra sześciennego towaru w zależności od rodzaju samochodu, objętości ładunku, masy towaru oraz wartości przewożonego mienia;				
	- określać cenę wykonywanej operacji transportowej, w tym poziom marży kształtującej ekonomiczną opłacalność wykonywanych operacji;				
	- wskazać warunki i tryb uzyskania certyfikatów w międzynarodowym transporcie drogowym zwierząt;				
	- podać wymagania wobec kierowców wykonujących przewóz drogowy zwierząt;				
	- sporządzać dokumentację związaną z przewozem zwierząt;				
	- opracować parametry zestawu umożliwiającego przewóz danego ładunku;				
	- planować wyposażenie, oznakowanie i zabezpieczenie zestawu do przewozu rzeczy;				
	- uzasadniać wybór trasy przejazdu oraz wskazuje trasy alternatywne;				
	- analizować koszty wykonania usługi transportowej z uwzględnieniem kosztów, czasu, zabezpieczenia przewozu realizowanego na trasach alternatywnych;				
	- przygotować plan działań na każdy dzień transportu;				

			- koordynować zaplanowaną usługę transportu tradycyjnego i nienormatywnego.					
8	M5. Organizowanie transportu drogowego osób	planowanie i organizowanie prac dotyczących przewozu drogowego osób;	- wskazać zadania przewoźnika;					
			- analizować wybór transportu okazjonalnego, regularnego, regularnego specjalnego lub na potrzeby własne przewozu osób;					
			- analizować wpływ rytmiczności, punktualności, dostępności i częstotliwości przewozu osób na wybór środka transportu;					
			- obliczać podstawowe parametry przewozowe osób;					
			- określać oczekiwania klientów;					
			- wskazać zależność czasu, prędkości i niezawodności podczas przewozu osób;					
			- analizować łatwość zakupu biletu, możliwość wypoczynku podczas podróży, wyboru odpowiedniego standardu przystanków;					
			- analizować wpływ informacji, łatwości wsiadania i wysiadania oraz kultury obsługi na jakość świadczonej usługi;					
			- tworzyć dokumenty dotyczące obsługi podróżnych;					
			- korzystać z map, przewodników, ofert biur podróży, informatorów;					
			- przygotować oferty usług dla podróżnych;					
			- obsługiwać pasażerów zgodnie z obowiązującymi procedurami, także w sytuacjach kryzysowych;					
			- podejmować działania związane z przewozem osób chorych, niepełnosprawnych i wymagających szczególnej opieki;					
			- opracować parametry środków transportu umożliwiających przewóz osób;					
			- planować wyposażenie, oznakowanie i zabezpieczenie zestawu do przewozu osób;					
			- uzasadnić wybór trasy i przystanków podczas przewozu osób;					
			- analizować alternatywne trasy przejazdu z uwzględnieniem kosztów, czasu, zabezpieczenia przewozu oraz zminimalizowania ryzyka;					
			- analizować koszty wykonania usługi transportowej;					
			- przygotować plan działań na każdy dzień transportu;					
			- ubezpieczyć przewóz osób;					

			- obsługiwać pasażerów korzystających ze środków transportu drogowego na liniach regularnych.					
10	OMZ	nabywania kompetencji organizacji małych zespołów.	- ustalać kolejność wykonywania zadań zgodnie z harmonogramem prac;					
			- udzielać wskazówek w celu prawidłowego wykonania przydzielonych zadań;					
			- wprowadzać realne rozwiązania techniczne i organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakości pracy;					
			- działać skutecznie jako członek zespołu;					
			- pełnić różne role współpracując w zespole.					

Uwaga: Moduły KPS i JOZ są realizowane w ramach obu kwalifikacji. Uczeń realizując staż tylko w zakresie kwalifikacji TDR.02. Organizacja przewozu środkami transportu drogowego, proszony jest o uwzględnienie w samoocenie tych modułów.

Zakres podawanych informacji należy dostosować do ustalonego obszaru kształcenia w trakcie stażu, w zależności od ilości godzin i możliwości realizacji treści w podmiocie przyjmującym ucznia na staż.

Legenda- poziom:

Brak kompetencji A(1)	Brak przyswojenia danej kompetencji. Brak pożądanych zachowań, popełnianie błędów, wyraźna nieumiejętność radzenia sobie z zadaniami wymagającymi danej kompetencji i w podejmowanych działaniach.
Uczący się B(2)	Przyswojenie kompetencji w stopniu podstawowym. Jest ona wykorzystywana w sposób nieregularny. Wymagane jest aktywne wsparcie i nadzór ze strony bardziej doświadczonych osób.
Dobry C(3)	Kompetencja przyswojona w stopniu dobrym – samodzielne i poprawne wykonywanie większości zadań wymagających danej kompetencji, problemy z zadaniami o wyższym stopniu trudności występujące podczas praktycznego ich wykorzystania i w trakcie realizacji zadań zawodowych, błędy w przypadku nowych, niestandardowych sytuacji.
Bardzo dobry D(4)	Kompetencja przyswojona w stopniu bardzo dobrym, pozwalającym na bardzo dobrą realizację zadań z danego zakresu oraz przekazywanie innych własnych doświadczeń, bezbłędna realizacja zadań, radzenie sobie również z trudnymi zadaniami. Przejawianie pozytywnych zachowań opisujących daną kompetencję; w sposób płynny, radzi sobie z trudnymi zadaniami, również w niestandardowych sytuacjach.
Wybitny E(5)	Kompetencja przyswojona w stopniu doskonałym. Zdolność do twórczego wykorzystania i rozwijania wiedzy, umiejętności i postaw właściwych dla danego zakresu działań. ¹⁴ Wysoki poziom automatyzmu wykonywanych czynności. Przejawianie nowych zachowań z zakresu danej kompetencji, wyznaczanie w tym obszarze tendencji i trendów.

Prosimy o wskazanie, jakie były Twoje największe osiągnięcia podczas stażu?

--

¹⁴ Źródło: G. Filipowicz, „Pracownik wyskalowany czyli metody i narzędzia pomiaru kompetencji” Personel 1-31 lipca 2002, Warszawa, s. 26

Prosimy o określenie Twoich najważniejszych potrzeb szkoleniowych:

(DKEW 02) Metryczka do narzędzia zasad jakości kształcenia praktycznego dla ucznia

Imię i nazwisko ucznia	
Klasa/Nazwa i adres szkoły	
Nazwa zawodu	
Nazwa i adres podmiotu przyjmującego ucznia na staż	
Czas trwania stażu	

Data, podpis osoby sporządzającej - Arkusz pomiaru kompetencji ucznia po zakończeniu stażu (DKEW 02)

.....

6.9. Ocena stażu przez podmiot przyjmujący ucznia na staż - KPT 02 Matryca kompetencji

Szanowny Opiekunie ucznia realizującego staż uczniowski, podczas stażu realizowałaś/eś ze stażystą program stażu, który uwzględniał efekty kształcenia programu zawodu technika transportu drogowego realizowanego w technikum, przygotowujący do wykonywania zadań zawodowych:

1. *W zakresie kwalifikacji TDR.01. Eksploatacja środków transportu drogowego:*
 - 1) *przygotowania do kierowania pojazdami samochodowymi w zakresie niezbędnym do uzyskania prawa jazdy kategorii B, C oraz kwalifikacji wstępnej;*
 - 2) *oceny stanu technicznego środków transportu drogowego;*
 - 3) *wykonywania prac związanych z obsługą środków transportu drogowego;*
 - 4) *wykonywania prac związanych z przewozem drogowym rzeczy.*
2. *W zakresie kwalifikacji TDR.02. Organizacja przewozu środkami transportu drogowego:*
 - 1) *planowania i organizowania prac dotyczących przewozu drogowego osób oraz ładunków;*
 - 2) *prowadzenia dokumentacji dotyczącej przewozu drogowego osób i ładunków;*
 - 3) *przygotowania do kierowania pojazdami samochodowymi w zakresie niezbędnym do uzyskania prawa jazdy kategorii C+E.*

Po zakończeniu stażu powinieneś spotkać się z uczniem realizującym staż w miejscu świadczenia pracy, aby omówić przebieg stażu. Rozmowa powinna wskazać stażyście osiągnięte lub pożądane wyniki stażu. Postaraj się rozmawiać na temat mocnych i słabych stron, a następnie dokonaj oceny stażu wypełniając matrycę kompetencji, która zostanie poddana analizie w szkole celem ustalenia luki kompetencyjnej i udzielenia wsparcia w jej zniwelowaniu.

Prosimy o określenie stopnia osiągnięcia oczekiwanych efektów uczenia się w zawodzie, po ukończeniu stażu, z uwzględnieniem zapisów programu stażu, poprzez zaznaczenie odpowiedniego poziomu rozwoju kompetencji w określonej skali.

Kwalifikacja TDR.01. Eksploatacja środków transportu drogowego			Wskaźniki/skala rozwoju kompetencji				
Obszar kompetencji	Definicja obszaru – umiejętność:	Nabyte umiejętności i kompetencje Potrafię:	1	2	3	4	5
1. BHP (M.1.JM.1.)	nabywanie nawyków i organizowanie stanowiska pracy zgodnie z wymaganiami bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisów prawa dotyczących ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska oraz stosowanie środków ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania prac;	- organizować stanowisko pracy do wykonywania zadań zawodowych zgodnie z wymaganiami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska;					
		- posłużyć się sprzętem technicznym w transporcie zgodnie z wymaganiami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska;					
		- wykonać zadania zawodowe z wykorzystaniem środków ochrony indywidualnej i zbiorowej;					
		- stosować się do przedstawionych informacji na znakach zakazu, nakazu, ostrzegawczych, ewakuacyjnych, ochrony przeciwpożarowej oraz sygnałów alarmowych w miejscu pracy;					
		- utrzymywać ład i porządek na stanowisku pracy.					
2 M.1. Przygotowanie do wykonywania zadań zawodowych	wykonywanie prostych połączeń rozłącznych i nierozłącznych części maszyn; wykonywanie prac związanych z obróbką ręczną materiałów oraz posługiwanie się dokumentacją techniczno-eksploatacyjną środków transportu drogowego;	- dobrać rodzaje połączeń rozłącznych i nierozłącznych zależnie od cech konstrukcyjnych maszyn i urządzeń;					
		- wykonać połączenie rozłączne elementów części maszyn;					
		- wykonać połączenie nierozłączne elementów części maszyn;					
		- korzystać z dokumentacji technicznej środków transportu drogowego;					
		- dobrać rodzaj dokumentacji technicznej do wykonywanych czynności obsługowo-naprawczych środków transportu drogowego;					
		- posługiwać się dokumentacją eksploatacyjną środka transportu drogowego;					
		- wypełnić dokumentację eksploatacyjną środka transportu drogowego.					
3 M.2. Obsługiwanie środków transportu drogowego	obsługiwanie eksploatowanych środków transportu drogowego,	- ocenić stan techniczny środków transportu drogowego w zakresie realizacji zadań transportowych;					
		- rozpoznać objawy zużycia części maszyn i urządzeń;					

podzespołów i zespołów pojazdów samochodowych;	- sprawdzić działanie hamulca roboczego i awaryjnego (postojowego);								
	- sprawdzić szczelność układów i mechanizmów pojazdu;								
	- sprawdzić sprawność połączeń elektrycznych;								
	- sprawdzić oświetlenie i elementy sygnalizacji;								
	- sprawdzić działanie poszczególnych układów, zespołów i podzespołów pojazdu;								
	- sprawdzić poziom płynów eksploatacyjnych pojazdu;								
	- ocenić stan ogumienia pojazdu;								
	- sprawdzić wyposażenie dodatkowe (gaśnicę, trójkąt);								
	- sprawdzić czystość pojazdu oraz obowiązkowe oznaczenia;								
	- rozpoznać uszkodzenia podzespołów i zespołów środków transportu;								
	- ocenić stan techniczny podzespołów i zespołów środków transportu na podstawie badania organoleptycznego;								
	- ocenić stan techniczny zespołów i podzespołów środków transportu drogowego na podstawie wyników badań diagnostycznych;								
	- ocenić wskazania przyrządów kontrolno-pomiarowych;								
	- rozpoznać usterki powstałe w trakcie kierowania pojazdem;								
	- usunąć drobne usterki instalacji elektrycznej;								
	- usunąć drobne usterki układu napędowego;								
	- usunąć drobne usterki mechaniczne;								
	- obsłużyć systemy i urządzenia bezpieczeństwa czynnego pojazdu;								
	- obsłużyć układy nadzorujące prędkość i odległość między pojazdami;								
	- obsłużyć układ ostrzegania przed niezamierzoną zmianą pasa ruchu i sygnalizację nadmiernego zmęczenia kierowcy;								
- przeprowadzić niezbędne czynności kalibracyjne w celu przywrócenia sprawności po stwierdzeniu błędu za pomocą pomiarów diagnostycznych;									
- posługiwać się bazami danych części zamiennych i materiałów eksploatacyjnych;									

			dobierać części zamienne oraz materiały eksploatacyjne odpowiednio do potrzeb naprawczych i eksploatacyjnych;					
			wymenić czynności związane z naprawą i konserwacją środków transportu drogowego.					
		planowanie czynności związanych z obsługą i prowadzeniem zespołów pojazdów C+E;	wykonać czynności związane z obsługą i prowadzeniem zespołów pojazdów w zakresie niezbędnym do uzyskania prawa jazdy kategorii C+E;					
			przeprowadzać obsługę codzienną zespołu pojazdów;					
			przeprowadzać obsługę sezonową zespołu pojazdów;					
			wykonać obsługę techniczną zespołu pojazdów;					
			przeprowadzać obsługę konserwacyjną zespołu pojazdów.					
4	M.3. Użytkowanie środków transportu drogowego	ustalanie parametrów techniczno-eksploatacyjnych, i obsługiwanie urządzeń kontrolno-pomiarowych środków transportu drogowego, rozmieszczanie, mocowanie i zabezpieczanie ładunków oraz planowanie wykonywania usług transportowych;	określić parametry użytkowe środka transportu oraz jego możliwości do wykonywania przewozów ładunków;					
			stosować przepisy prawa w zakresie warunków technicznych pojazdów oraz ich niezbędnego wyposażenia;					
			określić ładowność wybranego środka transportu oraz jego dopuszczalne parametry ładunkowe;					
			przestrzegać zasad zachowania dopuszczalnej masy całkowitej pojazdu;					
			określić zależności pomiędzy dopuszczalną masą całkowitą a trasą przejazdu środka transportowego;					
			używać urządzeń pomocniczych stosowanych w środkach transportu drogowego;					
			dobierać urządzenia pomocnicze stosowane w środkach transportu drogowego;					
			interpretować wskazania urządzeń kontrolno-pomiarowych stosowanych w środkach transportu drogowego;					
			posługiwać się tachografem;					
			analizować monitoring oraz systemy lokalizacji i nawigacji pojazdów;					
			obliczyć podstawowe parametry związane z rozmieszczeniem ładunków;					
			dobierać sposób rozmieszczenia ładunków w środkach transportu drogowego;					
			dobierać odpowiednie techniki mocowania oraz zabezpieczania ładunku;					
			ocenić stopień zużycia urządzeń do mocowania oraz zabezpieczania ładunku;					

			- określić możliwości wykonania usługi transportowej;					
			- przygotować dokumenty przewozowe;					
			- wykonać usługę transportową zgodnie ze zleceniem.					
5	JOZ	stosowanie słownictwa technicznego i komunikowania się w języku obcym;	- posłużyć się ustnie językiem obcym w rozmowie podczas realizacji zadań zawodowych;					
			- komunikować się w zakresie prostych pisemnych informacji dotyczących czynności zawodowych (np. napisy, broszury, instrukcje obsługi, przewodniki, dokumentację zawodową).					
6	KPS	nabywanie kompetencji społecznych i uczenia się.	- wykonać zadania zawodowe podczas uczenia się stosując zasady kultury i etyki;					
			- zainicjować i wprowadzić nowe rozwiązania podczas realizacji zadań zawodowych;					
			- komunikować się z innymi uczestnikami podczas realizacji zadań zawodowych zgodnie z przyjętymi normami;					
			- realizować zadania zawodowe we współpracy z innymi uczestnikami procesu pracy.					

Kwalifikacja TDR.02. Organizacja przewozu środkami transportu drogowego

6	M4. Organizowanie przewozu towarów i ładunków	planowanie i organizowanie prac dotyczących przewozu drogowego oraz analizowanie kosztów usługi przewozu towarów i ładunków;	- omawiać procesy i systemy transportowe ładunków;					
			- analizować sieć: drogową, kolejową, lotniczą, tabor pojazdów, stacje obsługi ruchu towarowego, stacje i przystanki postojowe, urządzenia zabezpieczenia ruchu;					
			- stosować mierniki efektywności pracy pojazdu;					
			- przygotować plan przebiegu procesu transportowego;					
			- omawiać przepisy prawa dotyczące użytkowania środków transportu;					
			- dobierać środki transportu drogowego w zależności od przewożonego ładunku;					
			- określać wrażliwość i podatność techniczną ładunków;					
			- dobierać optymalne opakowania towarów;					
			- określać wrażliwość ładunków na warunki wynikające z masy objętości i kształtu przewożonego towaru;					
			- określać strefy bezpieczeństwa wokół pojazdu podczas jazdy, załadunku i rozładunku;					
			- stosować oznakowanie ładunku i środka transportu;					

			<ul style="list-style-type: none"> - określać zakres odpowiedzialności materialnej, osobistej i solidarnej za powierzone mienie; - planować rozmieszczenie ładunków w środkach transportu drogowego; - sporządzać dokumentację przewozową; - posługiwać się kalkulatorami internetowymi kosztów transportowych; - analizować wpływ na cenę za jeden km: ilości kilometrów, ceny paliwa, opłat e-Toll, podatków, kosztów ubezpieczeń, amortyzacji i kosztów pracy, pozostałych materiałów eksploatacyjnych i opon; - analizować wartość kosztu przewozu jednego metra sześciennego towaru w zależności od rodzaju samochodu, objętości ładunku, masy towaru oraz wartości przewożonego mienia; - określać cenę wykonywanej operacji transportowej, w tym poziom marży kształtującej ekonomiczną opłacalność wykonywanych operacji; - wskazać warunki i tryb uzyskania certyfikatów w międzynarodowym transporcie drogowym zwierząt; - podać wymagania wobec kierowców wykonujących przewóz drogowy zwierząt; - sporządzać dokumentację związaną z przewozem zwierząt; - opracować parametry zestawu umożliwiającego przewóz danego ładunku; - planować wyposażenie, oznakowanie i zabezpieczenie zestawu do przewozu rzeczy; - uzasadniać wybór trasy przejazdu oraz wskazuje trasy alternatywne; - analizować koszty wykonania usługi transportowej z uwzględnieniem kosztów, czasu, zabezpieczenia przewozu realizowanego na trasach alternatywnych; - przygotować plan działań na każdy dzień transportu; - koordynować zaplanowaną usługę transportu tradycyjnego i nienormatywnego. 					
7	M6. Organizowanie transportu drogowego osób	planowanie i organizowanie prac dotyczących przewozu drogowego osób;	<ul style="list-style-type: none"> - wskazać zadania przewoźnika; - analizować wybór transportu okazjonalnego, regularnego, regularnego specjalnego lub na potrzeby własne przewozu osób; 					

			<ul style="list-style-type: none"> - analizować wpływ rytmiczności, punktualności, dostępności i częstotliwości przewozu osób na wybór środka transportu; - obliczać podstawowe parametry przewozowe osób; - określać oczekiwania klientów; - wskazać zależność czasu, prędkości i niezawodności podczas przewozu osób; - analizować łatwość zakupu biletu, możliwość wypoczynku podczas podróży, wyboru odpowiedniego standardu przystanków; - analizować wpływ informacji, łatwości wsiadania i wysiadania oraz kultury obsługi na jakość świadczonej usługi; - tworzyć dokumenty dotyczące obsługi podróżnych; - korzystać z map, przewodników, ofert biur podróży, informatorów; - przygotować oferty usług dla podróżnych; - obsługiwać pasażerów zgodnie z obowiązującymi procedurami, także w sytuacjach kryzysowych; - podejmować działania związane z przewozem osób chorych, niepełnosprawnych i wymagających szczególnej opieki; - opracować parametry środków transportu umożliwiających przewóz osób; - planować wyposażenie, oznakowanie i zabezpieczenie zestawu do przewozu osób; - uzasadnić wybór trasy i przystanków podczas przewozu osób; - analizować alternatywne trasy przejazdu z uwzględnieniem kosztów, czasu, zabezpieczenia przewozu oraz zminimalizowania ryzyka; - analizować koszty wykonania usługi transportowej; - przygotować plan działań na każdy dzień transportu; - ubezpieczyć przewóz osób; - obsługiwać pasażerów korzystających ze środków transportu drogowego na liniach regularnych. 					
8	OMZ	nabywania kompetencji organizacji małych zespołów.	<ul style="list-style-type: none"> - ustalać kolejność wykonywania zadań zgodnie z harmonogramem prac; - udzielać wskazówek w celu prawidłowego wykonania przydzielonych zadań; 					

			- wprowadzać realne rozwiązania techniczne i organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakości pracy;					
			- działać skutecznie jako członek zespołu;					
			- pełnić różne role współpracując w zespole.					

Uwaga: Moduły KPS i JOZ są realizowane w ramach obu kwalifikacji. Uczeń realizując staż tylko w zakresie kwalifikacji TDR.02. Organizacja przewozu środkami transportu drogowego, proszony jest o uwzględnienie w samoocenie tych modułów.

Zakres podawanych informacji należy dostosować do ustalonego obszaru kształcenia w trakcie stażu, w zależności od ilości godzin i możliwości realizacji treści w podmiocie przyjmującym ucznia na staż.

Legenda- poziom:

Brak kompetencji A(1)	Brak przyswojenia danej kompetencji. Brak pożądanych zachowań, popełnianie błędów, wyraźna nieumiejętność radzenia sobie z zadaniami wymagającymi danej kompetencji i w podejmowanych działaniach.
Uczący się B(2)	Przyswojenie kompetencji w stopniu podstawowym. Jest ona wykorzystywana w sposób nieregularny. Wymagane jest aktywne wsparcie i nadzór ze strony bardziej doświadczonych osób.
Dobry C(3)	Kompetencja przyswojona w stopniu dobrym – samodzielne i poprawne wykonywanie większości zadań wymagających danej kompetencji, problemy z zadaniami o wyższym stopniu trudności występujące podczas praktycznego ich wykorzystania i w trakcie realizacji zadań zawodowych, błędy w przypadku nowych, niestandardowych sytuacji.
Bardzo dobry D(4)	Kompetencja przyswojona w stopniu bardzo dobrym, pozwalającym na bardzo dobrą realizację zadań z danego zakresu oraz przekazywanie innych własnych doświadczeń, bezbłędna realizacja zadań, radzenie sobie również z trudnymi zadaniami. Przejawianie pozytywnych zachowań opisujących daną kompetencję; w sposób płynny, radzi sobie z trudnymi zadaniami, również w niestandardowych sytuacjach.
Wybitny E(5)	Kompetencja przyswojona w stopniu doskonałym. Zdolność do twórczego wykorzystania i rozwijania wiedzy, umiejętności i postaw właściwych dla danego zakresu działań. ¹⁵ Wysoki poziom automatyzmu wykonywanych czynności. Przejawianie nowych zachowań z zakresu danej kompetencji, wyznaczanie w tym obszarze tendencji i trendów.

Prosimy o wskazanie, jakie były największe osiągnięcia Stażysty podczas stażu?

Prosimy o określenie najważniejszych potrzeb szkoleniowych Stażysty:

Uwaga: Do arkusza należy dołączyć metryczkę ucznia.

¹⁵ Źródło: G. Filipowicz, „Pracownik wyskalowany czyli metody i narzędzia pomiaru kompetencji” Personel 1-31 lipca 2002, Warszawa, s. 26

Data, podpis osoby sporządzającej – Ocena stażu przez podmiot przyjmujący ucznia na staż - KPT 02 Matryca kompetencji

6.10. Samoocena uzyskanego wsparcia w zakresie szkolenia e-learningowego (DUZ e-lear)

Lp.	Weryfikowane postępowanie – e-learning/realizacja programu i dodatkowych umiejętności zawodowych	TAK	NIE
1	Czy podmiot przyjmujący Ciebie na staż uczniowski wskazał na możliwości uzyskania materiałów do samokształcenia?		
2	Czy korzystałaś/eś z polecanych materiałów do e-learningu?		
3	Czy polecane były Tobie materiały elektroniczne firmy z obowiązującymi w zakładzie przepisami, regulaminami?		
4	Czy otrzymałaś niezbędne, konieczne do pracy środki techniczne z możliwością obejrzenia fachowych zasobów elektronicznych, z których korzystają na stanowiskach pracy pracownicy firmy?		
5	Czy opiekun stażu przekazał Tobie zadania, które służą doskonaleniu, e-learningowe?		
6	Czy pomagali Tobie we wskazaniu dostępnych szkoleń e-learningowych inni pracownicy z działu, itp.?		
7	Czy nabyłaś/eś poprzez dodatkowe samokształcenie nowe umiejętności?		
8	Chciałabyś/byś podjąć kolejny staż uczniowski?		
9	Chciałabyś/byś zrealizować program dodatkowych umiejętności w zawodzie?		
9	Jakie szkolenia/narzędzia były dla Ciebie najciekawsze?		

(DUZ e-lear) Metryczka do narzędzia zasad jakości kształcenia praktycznego dla ucznia

Imię i nazwisko ucznia	
Klasa/Nazwa i adres szkoły	
Nazwa zawodu	
Nazwa i adres podmiotu przyjmującego ucznia na staż	
Czas trwania stażu	

Data, podpis osoby sporządzającej (DUZ e-lear)

.....

6.11. Potrzeby szkoleniowe uczestnika stażu - KPT 03 Arkusz określenia luki kompetencyjnej uczestnika stażu.

Kwalifikacja TDR.01. Eksploatacja środków transportu drogowego		Poziom rozwoju kompetencji oceniany przed i po jego zakończeniu					
Definicja obszaru – umiejętność:		Nabyte umiejętności i kompetencje			4. Oczekiwany	Wynik średni 1-3	Przyrost /luka kompetencyjna
		Stażysta potrafi:	KPT 01	DKEW 02			
			1	2	3		
1.	nabywanie nawyków i organizowanie stanowiska pracy zgodnie z wymaganiami bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisami prawa dotyczącymi ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska oraz stosowanie środków ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania prac;	organizować stanowisko pracy do wykonywania zadań zawodowych zgodnie z wymaganiami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska;					
		posłużyć się sprzętem technicznym w transporcie zgodnie z wymaganiami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska;					
		wykonać zadania zawodowe z wykorzystaniem środków ochrony indywidualnej i zbiorowej;					
		stosować się do przedstawionych informacji na znakach zakazu, nakazu, ostrzegawczych, ewakuacyjnych, ochrony przeciwpożarowej oraz sygnałów alarmowych w miejscu pracy;					
		utrzymywać ład i porządek na stanowisku pracy.					
2	wykonywanie prostych połączeń rozłącznych i nierozłącznych części maszyn;	dobrać rodzaje połączeń rozłącznych i nierozłącznych zależnie od cech konstrukcyjnych maszyn i urządzeń;					
	wykonywanie prac związanych z obróbką ręczną materiałów oraz posługiwanie się dokumentacją techniczno-eksploatacyjną	wykonać połączenie rozłączne elementów części maszyn					
		wykonać połączenie nierozłączne elementów części maszyn;					
		korzystać z dokumentacji technicznej środków transportu drogowego;					
		dobrać rodzaj dokumentacji technicznej do wykonywanych czynności obsługowo naprawczych środków transportu drogowego;					

	środków transportu drogowego;	- posługiwać się dokumentacją eksploatacyjną środka transportu drogowego;								
		- wypełnić dokumentację eksploatacyjną środka transportu drogowego.								
3	obsługiwanie eksploatowanych środków transportu drogowego, podzespołów i zespołów pojazdów samochodowych;	- ocenić stan techniczny środków transportu drogowego w zakresie realizacji zadań transportowych;								
		- rozpoznać objawy zużycia części maszyn i urządzeń;								
		- sprawdzić działanie hamulca roboczego i awaryjnego (postojowego);								
		- sprawdzić szczelność układów i mechanizmów pojazdu;								
		- sprawdzić sprawność połączeń elektrycznych;								
		- sprawdzić oświetlenie i elementy sygnalizacji;								
		- sprawdzić działanie poszczególnych układów, zespołów i podzespołów pojazdu;								
		- sprawdzić poziom płynów eksploatacyjnych pojazdu;								
		- ocenić stan ogumienia pojazdu;								
		- sprawdzić wyposażenie dodatkowe (gaśnicę, trójkąt);								
		- sprawdzić czystość pojazdu oraz obowiązkowe oznaczenia;								
		- rozpoznać uszkodzenia podzespołów i zespołów środków transportu;								
		- ocenić stan techniczny podzespołów i zespołów środków transportu na podstawie badania organoleptycznego;								
		- ocenić stan techniczny zespołów i podzespołów środków transportu drogowego na podstawie wyników badań diagnostycznych;								
		- ocenić wskazania przyrządów kontrolno-pomiarowych;								
		- rozpoznać usterki powstałe w trakcie kierowania pojazdem;								
		- usunąć drobne usterki instalacji elektrycznej;								
		- usunąć drobne usterki układu napędowego;								
		- usunąć drobne usterki mechaniczne;								
		- obsłużyć systemy i urządzenia bezpieczeństwa czynnego pojazdu;								
- obsłużyć układy nadzorujące prędkość i odległość między pojazdami;										
- obsłużyć układ ostrzegania przed niezamierzoną zmianą pasa ruchu i										

		sygnalizację nadmiernego zmęczenia kierowcy;						
		przeprowadzić niezbędne czynności kalibracyjne w celu przywrócenia sprawności po stwierdzeniu błędu za pomocą pomiarów diagnostycznych;						
		posługiwać się bazami danych części zamiennych i materiałów eksploatacyjnych;						
		dobierać części zamienne oraz materiały eksploatacyjne odpowiednio do potrzeb naprawczych i eksploatacyjnych;						
		wymienić czynności związane z naprawą i konserwacją środków transportu drogowego.						
	planowanie czynności związanych z obsługą i prowadzeniem zespołów pojazdów C+E;	wykonać czynności związane z obsługą i prowadzeniem zespołów pojazdów w zakresie niezbędnym do uzyskania prawa jazdy kategorii C+E;						
		przeprowadzać obsługę codzienną zespołu pojazdów;						
		przeprowadzać obsługę sezonową zespołu pojazdów;						
		wykonać obsługę techniczną zespołu pojazdów;						
		przeprowadzać obsługę konserwacyjną zespołu pojazdów.						
4	ustalanie parametrów techniczno-eksploatacyjnych, i obsługiwanie urządzeń kontrolno-pomiarowych środków transportu drogowego, rozmieszczanie, mocowanie i zabezpieczanie ładunków oraz planowanie wykonywania usług transportowych;	określić parametry użytkowe środka transportu oraz jego możliwości do wykonywania przewozów ładunków;						
		stosować przepisy prawa w zakresie warunków technicznych pojazdów oraz ich niezbędnego wyposażenia;						
		określić ładowność wybranego środka transportu oraz jego dopuszczalne parametry ładunkowe;						
		przestrzegać zasad zachowania dopuszczalnej masy całkowitej pojazdu;						
		określić zależności pomiędzy dopuszczalną masą całkowitą a trasą przejazdu środka transportowego						
		używać urządzeń pomocniczych stosowanych w środkach transportu drogowego;						
		dobierać urządzenia pomocnicze stosowane w środkach transportu drogowego;						
		interpretować wskazania urządzeń kontrolno-pomiarowych stosowanych w środkach transportu drogowego;						
		posługiwać się tachografem;						

		- analizować monitoring oraz systemy lokalizacji i nawigacji pojazdów;						
		- obliczyć podstawowe parametry związane z rozmieszczeniem ładunków;						
		- dobierać sposób rozmieszczenia ładunków w środkach transportu drogowego;						
		- dobierać odpowiednie techniki mocowania oraz zabezpieczania ładunku;						
		- ocenić stopień zużycia urządzeń do mocowania oraz zabezpieczania ładunku;						
		- określić możliwości wykonania usługi transportowej;						
		- przygotować dokumenty przewozowe;						
		- wykonać usługę transportową zgodnie ze zleceniem.						
5	stosowanie słownictwa technicznego i komunikowania się w języku obcym;	- posłużyć się ustnie językiem obcym w rozmowie podczas realizacji zadań zawodowych;						
		- komunikować się w zakresie prostych pisemnych informacji dotyczących czynności zawodowych (np. napisy, broszury, instrukcje obsługi, przewodniki, dokumentację zawodową).						
6	nabywanie kompetencji społecznych i uczenia się.	- wykonać zadania zawodowe podczas uczenia się stosując zasady kultury i etyki;						
		- zainicjować i wprowadzić nowe rozwiązania podczas realizacji zadań zawodowych;						
		- komunikować się z innymi uczestnikami podczas realizacji zadań zawodowych zgodnie z przyjętymi normami;						
		- realizować zadania zawodowe we współpracy z innymi uczestnikami procesu pracy.						

Kwalifikacja TDR.02. Organizacja przewozu środkami transportu drogowego

7	planowanie i organizowanie prac dotyczących przewozu drogowego oraz analizowanie kosztów usługi przewozu towarów i ładunków;	- omawiać procesy i systemy transportowe ładunków;						
		- analizować sieć: drogową, kolejową, lotniczą, tabor pojazdów, stacje obsługi ruchu towarowego, stacje i przystanki postojowe, urządzenia zabezpieczenia ruchu;						
		- stosować mierniki efektywności pracy pojazdu;						
		- przygotować plan przebiegu procesu transportowego;						
		- omawiać przepisy prawa dotyczące użytkowania środków transportu;						

- dobierać środki transportu drogowego w zależności od przewożonego ładunku;						
- określać wrażliwość i podatność techniczną ładunków;						
- dobierać optymalne opakowania towarów;						
- określać wrażliwość ładunków na warunki wynikające z masy objętości i kształtu przewożonego towaru;						
- określać strefy bezpieczeństwa wokół pojazdu podczas jazdy, załadunku i rozładunku;						
- stosować oznakowanie ładunku i środka transportu;						
- określać zakres odpowiedzialności materialnej, osobistej i solidarnej za powierzone mienie;						
- planować rozmieszczenie ładunków w środkach transportu drogowego;						
- sporządzać dokumentację przewozową;						
- posługiwać się kalkulatorami internetowymi kosztów transportowych;						
- analizować wpływ na cenę za jeden km: ilości kilometrów, ceny paliwa, opłat e-TOLL, podatków, kosztów ubezpieczeń, amortyzacji i kosztów pracy, pozostałych materiałów eksploatacyjnych i opon;						
- analizować wartość kosztu przewozu jednego metra sześciennego towaru w zależności od rodzaju samochodu, objętości ładunku, masy towaru oraz wartości przewożonego mienia;						
- określać cenę wykonywanej operacji transportowej, w tym poziom marży kształtującej ekonomiczną opłacalność wykonywanych operacji;						
- wskazać warunki i tryb uzyskania certyfikatów w międzynarodowym transporcie drogowym zwierząt;						
- podać wymagania wobec kierowców wykonujących przewóz drogowy zwierząt;						
- sporządzać dokumentację związaną z przewozem zwierząt;						
- opracować parametry zestawu umożliwiającego przewóz danego ładunku;						

		- planować wyposażenie, oznakowanie i zabezpieczenie zestawu do przewozu rzeczy;							
		- uzasadniać wybór trasy przejazdu oraz wskazuje trasy alternatywne;							
		- analizować koszty wykonania usługi transportowej z uwzględnieniem kosztów, czasu, zabezpieczenia przewozu realizowanego na trasach alternatywnych;							
		- przygotować plan działań na każdy dzień transportu;							
		- koordynować zaplanowaną usługę transportu tradycyjnego i nienormalnego.							
9	planowanie i organizowanie prac dotyczących przewozu drogowego osób;	- wskazać zadania przewoźnika;							
		- analizować wybór transportu okazjonalnego, regularnego, regularnego specjalnego lub na potrzeby własne przewozu osób;							
		- analizować wpływ rytmiczności, punktualności, dostępności i częstotliwości przewozu osób na wybór środka transportu;							
		- obliczać podstawowe parametry przewozowe osób;							
		- określać oczekiwania klientów;							
		- wskazać zależność czasu, prędkości i niezawodności podczas przewozu osób;							
		- analizować łatwość zakupu biletu, możliwość wypoczynku podczas podróży, wyboru odpowiedniego standardu przystanków;							
		- analizować wpływ informacji, łatwości wsiadania i wysiadania oraz kultury obsługi na jakość świadczonej usługi;							
		- tworzyć dokumenty dotyczące obsługi podróżnych;							
		- korzystać z map, przewodników, ofert biur podróży, informatorów;							
		- przygotować oferty usług dla podróżnych;							
		- obsługiwać pasażerów zgodnie z obowiązującymi procedurami, także w sytuacjach kryzysowych;							
		- podejmować działania związane z przewozem osób chorych, niepełnosprawnych i wymagających szczególnej opieki;							
		- opracować parametry środków transportu umożliwiających przewóz osób;							

		- planować wyposażenie, oznakowanie i zabezpieczenie zestawu do przewozu osób;							
		- uzasadnić wybór trasy i przystanków podczas przewozu osób;							
		- analizować alternatywne trasy przejazdu z uwzględnieniem kosztów, czasu, zabezpieczenia przewozu oraz zminimalizowania ryzyka;							
		- analizować koszty wykonania usługi transportowej;							
		- przygotować plan działań na każdy dzień transportu;							
		- ubezpieczyć przewóz osób;							
		- obsługiwać pasażerów korzystających ze środków transportu drogowego na liniach regularnych.							
10	nabywania kompetencji organizacji małych zespołów.	- ustalać kolejność wykonywania zadań zgodnie z harmonogramem prac;							
		- udzielać wskazówek w celu prawidłowego wykonania przydzielonych zadań;							
		- wprowadzać realne rozwiązania techniczne i organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakości pracy;							
		- działać skutecznie jako członek zespołu;							
		- pełnić różne role współpracując w zespole.							

Przyrost poziomu kompetencji/lukę kompetencyjną oblicza się biorąc pod uwagę wynik średni i oczekiwany poziom rozwoju kompetencji.

Wynik dodatni nie wymaga szczególnego omówienia, może być wyrażony przez opiekuna lub szkołę pochwałą w stosunku do szczególnych umiejętności ujawnionych w okresie stażu.

Wynik ujemny wskazuje nam lukę do zniwelowania, poprzez wskazanie uczniowi sposobów uzupełnienia treści kształcenia i nabycia pożądaných umiejętności praktycznych określonych efektem uczenia się. Przy zjawisku grupowym może być to podpowiedź dla nauczyciela kształcenia zawodowego o konieczności dokonania zmian w programie nauczania zawodu lub wykorzystania na kształtowanie danej umiejętności godzin będących w dyspozycji dyrektora szkoły.

(KPT 03) Metryczka do narzędzia zasad jakości kształcenia praktycznego dla ucznia

Imię i nazwisko ucznia	
Klasa/Nazwa i adres szkoły	

Nazwa zawodu	
Nazwa kwalifikacji	
Nazwa i adres podmiotu przyjmującego ucznia na staż	
Lukę kompetencyjną określił	
Czas trwania stażu	

Data, podpis osoby sporządzającej (KPT 03)

.....

Uwaga!

Doskonalenie narzędzi w szkole, we współpracy z pracodawcą, powinno być ukierunkowane na tworzenie, poprzez niniejsze arkusze oceny, kompetencji matryc kompetencji.

Czy warto wdrożyć matrycę kompetencji?

Matryca kompetencji to narzędzie bardzo proste, które jednak, jeśli zostanie dobrze wdrożone i stosowane na co dzień, jest w stanie bardzo mocno wpłynąć na indywidualną mobilizację pojedynczych członków zespołu jak i całego teamu. Stymuluje do uczenia się oraz pozwala w pędzie codziennych zajęć pamiętać o dalszej perspektywie i własnym rozwoju. Przydaje się także w codziennym zarządzaniu, przy przydzielaniu zadań czy planowaniu pracy. Dzięki matrycy kompetencji jesteśmy w stanie dostrzec i monitorować ścieżkę, prowadzącą do idealnego stanu, w którym posiadamy w pełni elastyczny zespół, mogący zamieniać się wykonywanymi zadaniami.¹⁶

Matryca kompetencji jest szczególnie przydatna w dużych przedsiębiorstwach, gdzie przez wzgląd na rozbudowane struktury personalne mogą pojawiać się problemy z płynnym przepływem informacji. Matryca kompetencji niweluje ten niekorzystny aspekt, usprawniając procesy toczące się w firmie. Ułatwia również przydzielanie zadań w dużych zespołach. Wystarczy bowiem na nią spojrzeć, by wiedzieć, w czym się specjalizuje dana osoba. Szybki dostęp do pełnych możliwości kompetencyjnych zespołu to klucz do sprawnego zarządzania nim.

Podstawową korzyścią płynącą z zastosowania matrycy kompetencji jest możliwość szybkiej identyfikacji przez pracodawcę/menadżera zespołu, na jakim etapie rozwoju znajduje się personel. Dzięki zgrupowaniu w jednym miejscu kluczowych kompetencji i umiejętności pracowników osoba zarządzająca zespołem jest w stanie ocenić:

¹⁶ <https://leanaction.pl/2016/07/18/matryca-kompetencji-co-to-jest-i-do-czego-sluzyl/>

- czy umiejętności członków zespołu są wystarczająco rozwinięte, by sprostać określonemu zadaniu,
- które umiejętności pracowników należy dodatkowo rozwijać, zapewniając personelowi odpowiednie wsparcie i szkolenia.¹⁷

	prawo jazdy kat. C	uprawnienia na wózek widłowy	badania wysokościowe	język niemiecki	język angielski
Henryk	3	4	3	4	0
Marcin	3	3	4	4	0
Iwona	3	4	3	4	4
Tomasz	4	4	4	3	4
Piotr	3	0	4	4	4

 0. Brak umiejętności
  2. Pracownik przeszedł szkolenie, a nabyte umiejętności pozwalają mu na pracę pod nadzorem drugiej osoby
 1. Pracownik jest w trakcie szkolenia
  3. Pracownik przeszedł szkolenie i wykonuje pracę samodzielnie, bez pomocy osób trzecich
 4. Pracownik przeszedł szkolenia, wykonuje pracę samodzielnie oraz może szkolić innych

Źródło: <https://www.infor.pl/prawo/praca/kompetentny-pracownik/2972795,Matryca-kompetencji-pracownika-wzor.html>

ZAKOŃCZENIE

Realizacja stażu w ramach Projektu „Dualny system kształcenia w branży transportu drogowego” nr POWR.02.15.00-00-2034/20 oraz zastosowanie zasad zapewniania jakości stażu uczniowskiego realizowanego u pracodawców wraz z proponowanym narzędziem ich weryfikacji, umożliwiającym monitorowanie jakości stażu przez wszystkie zaangażowane strony powinna zwiększyć atrakcyjność kształcenia zawodowego w środowisku lokalnym oraz wymiernie pomóc uczniom w odnalezieniu się na współczesnym rynku pracy.

Na potrzeby pilotażu wypracowane zostały narzędzia obejmujące wszystkie aspekty podlegające diagnozowaniu, monitorowaniu i ewaluacji stażu. Zastosowanie wybranych elementów może nastąpić podczas kolejnych edycji stażu w danej szkole czy podmiocie przyjmującym ucznia na staż, szczególnie do tych, które będą wносиły nowe wnioski i rekomendacje celem doskonalenia programu stażu i jego realizacji.

¹⁷ [Matryca kompetencji pracownika - wzór - Infor.pl](https://www.infor.pl/prawo/praca/kompetentny-pracownik/2972795,Matryca-kompetencji-pracownika-wzor.html)

W celu zapewnienia wysokiej jakości realizacji efektów kształcenia podczas stażu należy na bieżąco monitorować realizację zaplanowanych zadań poprzez:

- komunikowanie obecności ucznia podczas stażu,
- dostosowanie czynności ujętych w przyjętym ze szkołą harmonogramie do możliwości ucznia i jego potrzeb szkoleniowych oraz podmiotu przyjmującego ucznia na staż, sezonowości prac, zespołów pracowników, itp.,
- systematyczność zapisów ucznia w dzienniczku stażu uczniowskiego,
- weryfikację samooceny ucznia i komunikowanie pomiaru kompetencji ucznia,
- analizowanie końcowego pomiaru kompetencji ucznia po zakończonym stażu.

Poprawne monitorowanie realizacji stażu prowadzi do:

- obiektywnej oceny kompetencji zawodowych ucznia,
- osiągnięcia zakładanej jakości podczas realizacji efektów kształcenia i kryteriów weryfikacji zapisanych w podstawie programowej, ich adekwatności i skuteczności,
- wskazania w zaświadczeniu z odbytego stażu rzeczywistego stanu wykonywanych zadań i osiągniętych oczekiwanych efektów kształcenia ucznia,
- uwzględnienia indywidualnych potrzeb ucznia, w tym dla ucznia niepełnosprawnego i ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- wskazania luk kompetencyjnych i udzielenia podpowiedzi w zakresie możliwości pozyskania wsparcia celem ich uzupełnienia, a w dalszej kolejności na podstawie opisanych dokumentów wydania (poza zaświadczeniem) zakładowego certyfikatu potwierdzającego odbycie stażu, otrzymanie zaliczenia w zakresie kształcenia praktycznego w kwalifikacji występującej w danym zawodzie.

Zgodnie z przepisami prawa staż uczniowski jest uzupełnieniem luki w systemie edukacji zawodowej, pozwalającym uczniowi na zdobywanie doświadczenia w zawodzie, w którym odbywa on kształcenie już od momentu rozpoczęcia nauki. Daje to również możliwość jednoczesnej nauki, odbywania praktyki zawodowej oraz uzyskiwania dochodu w przypadku umowy stażowej przewidującej wynagrodzenie. Jest on w szczególności przeznaczony dla uczniów, którzy dzięki ambicji i pracowitości są w stanie godzić pierwsze kroki zawodowe z nauką. Jest formą pozwalającą uczniowi na wykorzystanie wolnego czasu na pracę oraz wczesne włączenie się w podatkowy system pracy oraz system ubezpieczeń społecznych. Staż uczniowski stanowi dodatkowe zabezpieczenie ucznia w przypadku podjęcia złej decyzji o wybranym zawodzie już na samym początku nauki.

Uczeń ma możliwość wyboru dodatkowej ścieżki. Jednocześnie staż uczniowski pozwala pracodawcom na zachęcanie uczniów do nauki zawodu oraz pracy w konkretnym zakładzie. Dzięki narzędziu, jakim jest staż uczniowski, pracodawca zyskuje możliwość wspierania uczniów już na poziomie nauki w szkole, analizowania ich kompetencji w kontekście złożenia ofert pracy, wynagradzania wybranych uczniów oraz jeszcze ściślejszej współpracy w łańcuchu: pracodawca – uczeń – szkoła.

7. SŁOWNICZEK UŻYTYCH POJĘĆ W OPRACOWANIU ZASAD ZAPEWNIANIA JAKOŚCI STAŻU UCZNIOWSKIEGO.

Pojęcie	Definicja	Źródło
Branża	grupa zawodów szkolnictwa branżowego, przyporządkowana ze względu na specyfikę umiejętności zawodowych lub zakres w jakim umiejętności te są wykorzystywane podczas wykonywania zadań zawodowych.	Regulamin konkursu
Pracodawca	zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 25 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2019 r. poz. 1482) pracodawca to jednostka organizacyjna, chociażby nie posiadała osobowości prawnej, a także osoba fizyczna, jeżeli zatrudnia co najmniej jednego pracownika.	Regulamin konkursu ¹⁸
Staż uczniowski	staż odbywany w okresie nauki w rzeczywistych warunkach pracy przez uczniów techników i branżowych szkół I stopnia niebędących młodocianymi pracownikami ułatwiający uzyskiwanie doświadczenia i nabywania umiejętności praktycznych niezbędnych do wykonywania pracy w zawodzie, w którym kształcą się uczniowie (zgodnie z art. 121a ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 910, z późn. zm.)	Regulamin konkursu
Klasyfikacja zawodów szkolnictwa branżowego	usystematyzowany układ tabelaryczny obejmujący w szczególności wykaz branż i przyporządkowanych do nich zawodów z uwzględnieniem nazw oraz symboli cyfrowych zawodów oraz wykazu kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie. Klasyfikacja zawodów szkolnictwa branżowego stanowi załącznik do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz. U. poz. 316)	Regulamin konkursu
Podstawa programowa kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego	uporządkowany zestaw obowiązkowych: - celów kształcenia, odnoszących się do zadań zawodowych, przyporządkowanych do kwalifikacji wyodrębnionych w danym zawodzie, - treści nauczania opisanych w formie oczekiwanych efektów kształcenia, niezbędnych dla poszczególnych kwalifikacji wyodrębnionych w danym zawodzie, - kryteriów weryfikacji ww. efektów, umożliwiającym ustalenie kryteriów ocen i wymagań egzaminacyjnych,	Regulamin konkursu

¹⁸ [Aktualizacja-regulaminu-PNZ-III-20.02.2021-r_docx-1.pdf](#)

	<p>- wymagań dotyczących warunków realizacji kształcenia w zawodzie, w tym wyposażenia i sprzętu niezbędnego do realizacji kształcenia w poszczególnych kwalifikacjach,</p> <p>- wymagań dotyczących minimalnej liczby godzin kształcenia zawodowego w kwalifikacjach wyodrębnionych w danym zawodzie, z podziałem na jednostki efektów kształcenia.</p> <p>Podstawy programowe kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego określone są w załącznikach do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego (Dz. U. poz. 991).</p>	
Prawo oświatowe	ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. 2021 poz. 619).	Regulamin konkursu
Zakres programu stażu uczniowskiego	<p>w trakcie stażu uczniowskiego uczeń realizuje wszystkie albo wybrane treści programu nauczania zawodu w zakresie praktycznej nauki zawodu, realizowanego w szkole, do której uczęszcza, lub treści nauczania związane z nauczaniem zawodem nieobjęte tym programem. Podmiot przyjmujący na <i>staż uczniowski</i> i dyrektor szkoły, w uzgodnieniu z uczniem albo rodzicem niepełnoletniego ucznia, ustalają zakres treści nauczania oraz dobowy i tygodniowy wymiar czasu odbywania <i>stażu uczniowskiego</i>. Ustalając zakres treści nauczania, wskazuje się, w jakim zakresie uczeń po zrealizowaniu tych treści zostanie zwolniony z obowiązku odbycia praktycznej nauki zawodu. Ustalenia te stanowią załącznik do umowy o <i>staż uczniowski</i>.</p>	Metodologia
Program stażu uczniowskiego	<p>program nauczania realizowany na stażu, w zakresie każdej kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie szkolnictwa branżowego, musi uwzględniać ogólne cele kształcenia zawodowego, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 46 ust. 1 ustawy, a także:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) cele kształcenia, 2) efekty kształcenia i kryteria weryfikacji tych efektów, 3) warunki realizacji kształcenia w zawodzie, w którym została wyodrębniona dana kwalifikacja, 4) minimalną liczbę godzin kształcenia w zawodzie w ramach danej kwalifikacji – będące elementami podstawy programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego właściwymi dla danej kwalifikacji wyodrębnionej w danym zawodzie. 	Metodologia